

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO – BARANJSKA ŽUPANIJA
OPĆINA VIŠKOVCI

**STRATEGIJA RAZVOJA
OPĆINE VIŠKOVCI ZA RAZDOBLJE
2016. – 2020. GODINE**

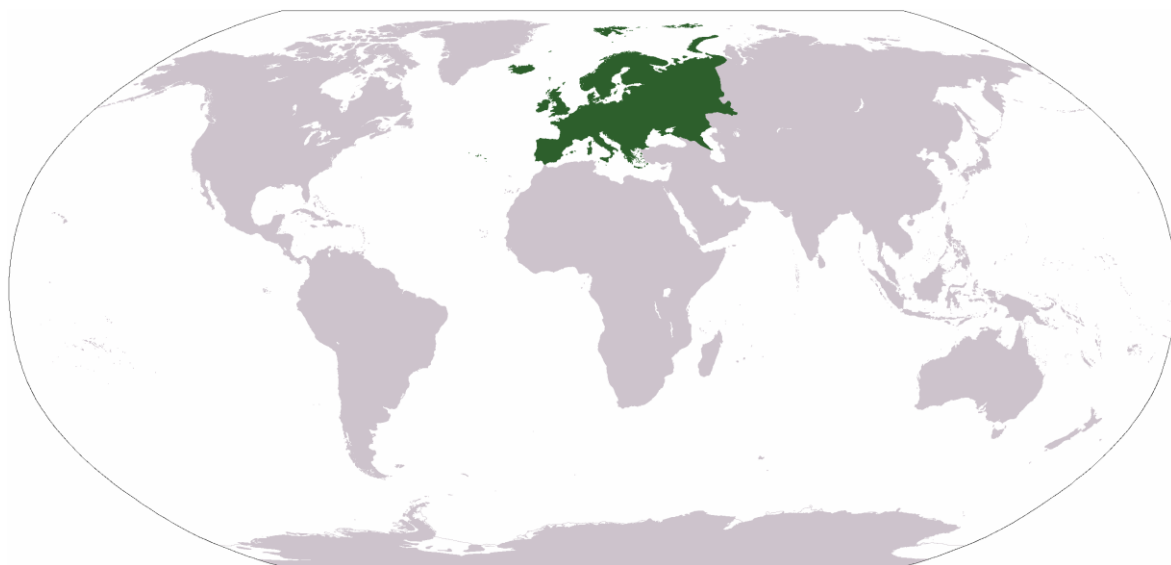
Projektni zadatak: Izrada Strategije razvoja Općine Viškovci za razdoblje
2016. g. – 2020. g.

Nositelj programa: Općina Viškovci

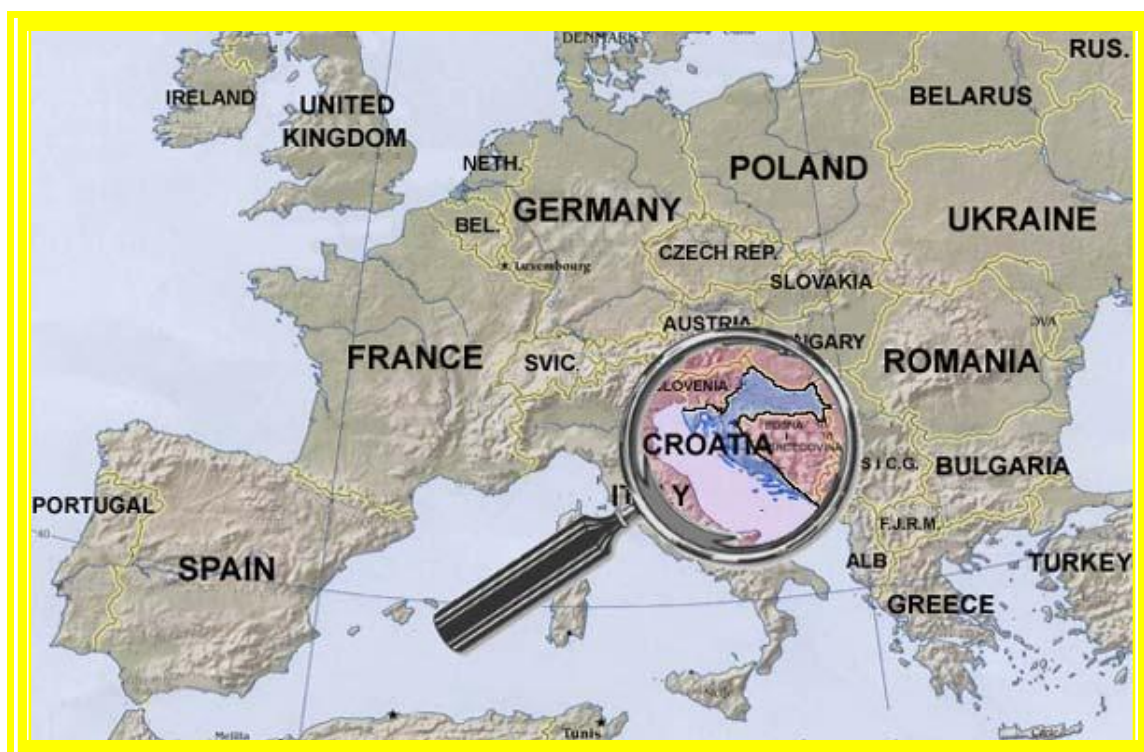
Nositelj zadatka: Jaić Consulting d.o.o.
Prespa 42
43000 Bjelovar

Koordinator zadatka: Tihomir Jaić

Autori programa: Tihomir Jaić

Slika: Europa u Svijetu

Slika: Republika Hrvatska u Europi

Slika: Osječko-baranjska županija u Hrvatskoj

Slika: Općina Viškovci

SADRŽAJ

1	UVODNI DIO	6
1.1	Važnost lokalnog razvoja	6
1.2	Općina ima značajne potencijale; također i probleme	6
1.3	Strategija razvoja kao plan je neophodan	7
1.4	Strategija razvoja će se koristiti za privlačenje investicija u Općinu	7
1.5	Strategija razvoja će stvoriti poticajno i plodonosno okruženje	7
1.6	Strategija razvoja se koncentrira na izgradnju infrastrukturnih programa i projekata	7
1.7	Javni sektor je važan	8
1.8	Strategija razvoja započinje s vizijom i strategijom, ali projekti su ključni	8
2	NAŠA VIZIJA ZA 2020.	9
2.1	Specifični projekti koji će provesti viziju u djelo i koji se smatraju prioritetnima za Općinu uključuju:	10
2.2	Provedba Strategije razvoja	11
2.3	Financiranje Strategije razvoja	11
3	OPĆI PODACI O OPĆINI VIŠKOVCI	13
3.1	Naseljenost Općine	14
3.2	Klima	15
3.3	Reljef i tlo	15
3.4	Prometni infrastrukturni sustav	16
4	DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	20
4.1	Prijedlog očuvanja i zaštite krajolika i baštine	22
5	CILJEVI DRUŠTVENOG, KOMUNALNOG I PROMETNOG RAZVOJA	24
5.1	Razvoj Naselja	24
5.2	Društveni razvoj	24
5.3	Razvoj prometne infrastrukture	25
5.4	Komunalne infrastrukture	26
6	MJERE RAZVOJA OPĆINE VIŠKOVCI	28
6.1	SWOT analiza	28
6.2	Strateški ciljevi i mjere	30
6.3	Projekti i prioriteti unutar Općine Viškovci	34
7	PROGRAMI STRUKTURNIH I KOHEZIJSKIH FONDOVA EU-A IZ KOJIH SE PREPORUČA FINANCIRANJE PROJEKATA	39
7.1	Programsko razdoblje 2016. - 2020.	39
7.2	Financiranje iz izvora ostalih fondova Europskih institucija i Vlada	42
7.3	Financiranje projekata iz fondova Vlade Republike Hrvatske	42
7.4	Poljoprivreda i CAP (Common Agricultural Policy)	42
8	ISKORIŠTAVANJE SEKUNDARNIH SIROVINA	69
8.1	Proizvodnja biokomposta	69
8.2	Proizvodnja bioplina	69
9	ODRŽIVI RAZVOJ	72
10	PARTNERSTVO PRIVATNOGA I JAVNOG SEKTORA	74
10.1	Definicija JPP-a	74
10.2	Socijalni aspekt JPP-a	75
10.3	Raspodjela rizika	76
10.4	Stvaranje javno-privatnog partnerstva	77
10.5	Faktori koji omogućuju uspješnost modela JPP	78
10.6	Faktori koji pridonose trajnom partnerstvu	81
11	LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA U BUDUĆNOSTI	84

UVODNI DIO

ŠTO JE STRATEGIJA RAZVOJA

Ono, što je već na samom početku rada bilo jasno jest to da se Razvojni projekt Općine Viškovci ovog područja mora u potpunosti oslanjati na Regionalni operativni program Osječko-baranjske županije, proizlaziti iz njega i biti njegova konkretna razrada za područje poljoprivrede i poduzetništva te njima srodnih djelatnosti. Zato je u prvom dijelu Razvojnoga projekta obrađen Regionalni operativni program Osječko-baranjske županije. Taj je dio više upućen čelništvu općine. Također je bilo potpuno jasno da je obrađivano područje uglavnom ruralno te da se, stoga, ukupan njegov razvoj mora osmišljavati kao ruralni razvoj utemeljen na iskustvima razvijenih zemalja, čija su ruralna područja danas već visoko razvijena i poželjna jednako za stanovanje, kao i za pokretanje gospodarskih djelatnosti. Zato je u prvom dijelu Razvojnoga projekta obrađen ruralni razvoj i iskustva razvijenih zemalja u ruralnom razvoju. I taj je dio više upućen čelništvu općine koja će i provoditi ovaj projekt.

Važnost lokalnog razvoja

Institucionalna sposobnost za promicanje društveno - ekonomskog razvoja i upravljanje tim razvojem na razini lokalne uprave u Republici Hrvatskoj od sve je veće važnosti. Vlada Republike Hrvatske izjavila je da se obvezala da će promicati regionalni razvoj. U tom je cilju, a u skladu s načelom supsidijarnosti, jedan broj nadležnosti i administrativnih funkcija središnje države decentraliziran na županije i općine.

Općina ima značajne potencijale; također i probleme

Razvojni potencijali Općine su značajni, a ponajviše se očituju u razvoju ruralnog turizma. Nažalost, takvi su i problemi s kojima je ona suočena. Nedostatak privatnih investicija te nezadovoljavajuća fizička, ekonomska i socijalna infrastruktura značajke su Općine.

Strategija razvoja kao plan je neophodan

Velik broj poslovnih subjekata kao i veći dio opće populacije općine živi sa niskim prihodima. Općini je neophodan sveobuhvatan razvojni plan koji je sastavni dio ovog izvješća. Plan je nazvan Strategija razvoja Općine. Strategija razvoja je prvi sveobuhvatni razvojni plan koji je osmišljen od strane Općine i svih njezinih aktera u suradnji (uglavnom putem predstavnika u općinskom partnerskom odboru). Strategija razvoja Općine produkt je stanovništva Općine. Plan sadrži direktne reference na nacionalne razvojne prioritete i problematiku, ali je primarno orijentiran na dobrobit stanovnika i poduzetnika Općine Viškovci.

Strategija razvoja će se koristiti za privlačenje investicija u Općinu

Strategija razvoja je zamišljena kao instrument koji će omogućiti Općini da strateškim i usklađenim razvojnim planom nastupa prema različitim donatorima i investitorima, uključujući Vladu RH, Županiju, Europsku Komisiju te niz drugih bilateralnih ili multilateralnih donatora. Kratkoročno, cilj je Strategije razvoja da omogući Općini efikasno i ekonomično pristupanje programima ministarstava Republike Hrvatske, fondovima Europske unije (Program ruralnog razvoja i slć...) te strukturnim i kohezijskim fondovima EU.

Strategija razvoja će stvoriti poticajno i plodonosno okruženje

Strategija razvoja uključuje identifikaciju glavnih razvojnih prioriteta i bit će proveden uglavnom putem projekata javnog sektora koji će omogućiti, potaknuti i zaštititi rast i razvoj privatnog i civilnog sektora. Razvoj privatnog sektora stvorit će «bogatstvo» i nove vrijednosti. Razvoj civilnog sektora izgradit će snažno i slobodno demokratsko društvo.

Strategija razvoja se koncentrira na izgradnju infrastrukturnih programa i projekata

Strategija razvoja će stvoriti poticajno i povoljno okruženje prvenstveno kroz projekte fizičke, ekonomske i socijalne infrastrukture koja je potrebna da bi se uklonile identificirane razvojne blokade u Općini te da bi se omogućilo i potaknulo privatni

sektor i civilno društvo na realizaciju komercijalnih i socijalnih razvojnih mogućnosti i potencijala Općine. Primjeri potrebnih infrastrukturnih projekata uključuju: širenje vodoopskrbne mreže, unapređenje sustava gospodarenja otpadom, razvoj cestovne mreže, unapređenje i modernizacija sustava obrazovanja, potporu mreži udruga te savjetodavnu potporu poduzetničkoj zajednici. Krajnji cilj ovakvih projekata je razvoj temeljnih resursa Općine te izmjena strukture i baze koja će dovesti do razvoja novog i vitalnog poduzetničkog modela Općine .

Javni sektor je važan

Strategija razvoja će biti, barem tijekom prvih godina njegove provedbe, vođen od strane javnog sektora, a fokusirat će se na davanje potpore privatnom sektoru u razvoju komercijalnih aktivnosti koje povećavaju ukupno ekonomsko bogatstvo. Drugi fokus Strategija razvoja bit će davanje potpore civilnom društvu u razvoju participativne i slobodne demokracije i stvaranju sustava socijalne podrške koji povećavaju ukupno društveno bogatstvo i dobrobit.

Strategija razvoja započinje s vizijom i strategijom, ali projekti su ključni

Dogovorena vizija razvoja do 2020. godine koncentrira se na smanjenje nezaposlenosti i povećanje životnog standarda kroz poticanje ekonomskih aktivnosti baziranih na održivom korištenju prirodnih resursa, tradiciji i među-sektorskom partnerstvu.

NAŠA VIZIJA ZA 2020.

2020. godine Općina će biti centar razvoja ruralnog turizma te malog i srednjeg poduzetništva s domaćim i stranim poduzećima te velikim udjelom novo-dodane vrijednosti. Te će tvrtke zapošljavati velik broj obrazovanih u poboljšanim općinski i županijskim obrazovnim institucijama. Općina će biti poznata po turističkim vrijednostima i ponudi, čistom okolišu, komercijalnoj poljoprivredi i organskim poljoprivrednim proizvodima koji će se u 2020. prodavati širom Europske Unije. Životni standard stanovništva Općine poboljšat će se do 2020. i približiti europskom prosjeku. Općina će također biti poznata po svojim nastojanjima da zaštiti okoliš i koristi prirodne resurse Općine na pravilan i održiv način. Većina tog uspjeha bit će rezultat zajedničkih napora javnog, poslovnog i civilnog sektora.

Općina i Općinski partnerski odbor dogovorili su i formulirali pet ključna razvojna cilja na bazi vizije Općine:

1. Jačanje gospodarstva temeljenog na razvoju ruralnog turizma na način koji vodi značajnom i trajnom smanjenju nezaposlenosti.
2. Izgradnja infrastrukture koja je nužna za razvoj poduzetništva i mudro gospodarenje okolišem.
3. Razvoj poljoprivrede s ciljem na visokodohodovnim kulturama te razvoj i izgradnja preradnih i skladišnih kapaciteta
4. Intenzivan razvoj i modernizacija obrazovnih sustava.
5. Razvoj socijalne infrastrukture sa ciljem poboljšanja položaja osjetljivih grupa društva.

Specifični projekti koji će provesti viziju u djelo i koji se smatraju prioritetnima za Općinu uključuju:

Ekonomska infrastruktura

- **Uspostava centra za novu tehnologiju u Općini** - Centar će voditi u prvim trenucima lokalna Razvojna agencija, bit će potrebno izraditi studiju provedivosti i poslovni plan centra koji će uključivati i srednjoročnu strategiju za financiranje nakon potpore od strane EU.
- **Osnivanje novinskih brošura (newsletter-a) i programa obuke za stanovnike ruralnih područja** o vrstama aktivnosti koje primaju podršku Vlade RH i Europske Komisije.
- **Razvoj integriranog projekta oko ideje Seoskog turizma u općinama** uključujući ruralni turizam i aktivnosti generiranja prihoda.
- **Grant sheme za grupe proizvođača** kao što je Udruuga povrćara, mljekara, voćara, ljekovitog bilja koja nastoji omogućiti usluge svojim članovima.
- **Uspostava i razvoj poduzetničkih zona.**
- **Tehnička podrška upravljanju poslovnim zonama, mini regionalnom marketingu i privlačenju stranih ulaganja** u poslovnim zonama.

Fizička infrastruktura

- **Projekt infrastrukture (odvodnja) Općine** koji implicira rješavanje sustava za sva naselja .
- **Projekt modernizacije cestovnih pravaca** svih područja Općine.

Socijalna infrastruktura

- **Informativno pravni centar.** Da bi imao pristup vladinim programima, Centar mora postati akreditirani centar pravne pomoći te potražuje podršku kako bi se pripremio za akreditaciju i razvoj programa, a sa ciljem postizanja tog statusa.
- **Podrška nevladinim udrugama.** PUR će istražiti načine za veću uključenost građana u odlučivanje.

Provedba Strategije razvoja

Izabrani Općinski predstavnici u vijećima te općinska izvršna tijela središte su provedbe Strategije razvoja. Jedinica za provedbu programa (Programme Management, Razvojna agencija), bit će formirana sa zadatkom koordinacije provedbe Strategije razvoja. Glavni zadatak Jedinice je uspostava prikladnih upravljačkih i koordinacijskih mehanizama kao i priprema natječajnih procedura u skladu s hrvatskim, EU i zahtjevima drugih potencijalnih donatora.

Jedinica će, također, biti zadužena za efikasnu komunikaciju između Općinskog vijeća te Jedinice za provedbu ROP-a Osječko - baranjske županije i drugih aktera u procesu. Pored Općinskog vijeća, Jedinica za provedbu projekta je najvažnije tijelo provedbe Strategije razvoja. Ovaj odbor je novi instrument uspostavljen tijekom pripreme i ostat će jedan od najvažnijih elemenata u procesu implementacije Strategija razvoja.

Ostale važne institucije koje će biti uključene u provedbu Strategije razvoja uključuju nevladine udruge i lokalne organizacije te naravno privatni sektor kojeg se može smatrati glavnim pokretačem održivog generiranja bogatstva i radnih mjesta. Konkurentno gospodarstvo tada treba dovesti u poziciju da generira nova radna mjesta na temelju vlastite konkurentnosti, a ne programa poticanja zapošljavanja. Niti privatni niti civilni sektor Općine trenutno nisu naročito dobro organizirani, ali su oba u potpunosti zastupljena u partnerstvu i smatraju se glavnim partnerima u provedbi Strategije razvoja.

Financiranje Strategije razvoja

Načini i izvori financiranja često su isključiva točka interesa u planiranju razvoja. To je nepoželjno i opasno, jer je na Općini da zadrži kontrolu nad razvojnim procesima i temama kako bi privukla financiranje u projekte koji podržavaju općinsku razvojnu strategiju. Može se reći da postoji konkurencija među fondovima kao što postoji i konkurencija među donatorima i donatorskim organizacijama u potražnji za «dobrim projektima». Dobri projekti su oni prioritetni projekti koji generiraju razvoj u onom smjeru koji definira dogovorena strategija. ***Stoga strategija treba usmjeravati financiranje, a ne obrnuto.*** U Hrvatskoj je situacija s financiranjem relativno dobra, unatoč visokim razinama zaduživanja od strane Vlade. Apsorpcijski kapacitet Općine

je trenutno nedovoljan i morat će se razviti kako bi se iskoristilo sve fondove koji su na raspolaganju što efikasnije i ekonomičnije. U tom je smislu od presudne važnosti izgradnja kapaciteta Općine i relevantnih provedbenih institucija što će se djelomično realizirati putem provedbe Strategije razvoja, a djelomično kroz druge razvojne programe inicirane i sponzorirane od strane Vlade.

S obzirom na ograničeni financijski kapacitet Općine kao i velikog broja jedinica lokalne samouprave, strategija je financiranja pristupiti što većem broju međunarodnih donatorskih institucija kao što su: Europska Unija, Svjetska Banka, USAID, DFID te bilateralni donatori. Cilj je iskoristiti inicijalna sredstva Europske Komisije stavljena na raspolaganje u svrhu privlačenja i maksimiziranja učinka drugih izvora kao što su državni proračun i ostali multilateralni i bilateralni donatori. Prema potrebi, Općina će sudjelovati u financiranju materijalnim i nematerijalnim doprinosom. Dugoročno, cilj je razviti oporezivu bazu Općine, kako bi se smanjila ovisnost o državnom proračunu i stranoj asistenciji. Opće poznata je činjenica da svaki donator ima specifične zahtjeve koji moraju biti zadovoljeni da bi se ostvarila financijska asistencija. U načelu, projekti koji se predlažu donatoru moraju biti određenog tipa, ali također i u potpunosti opravdani što podrazumijeva sukladnost s dogovorenim razvojnom strategijom područja u kojem se nalaze te opravdanje pozitivnom procjenom provedivosti / ekonomskom analizom (feasibility study / cost-benefit analysis). Taj zadatak pripreme projekata iz Strategije razvoja biti će odgovornost Općinske uprave.

OPĆI PODACI O OPĆINI VIŠKOVCI

Općina Viškovci je dio Osječko-baranjske županije, sa površinom od 44,25 km². Područje Općine čine tri naselja (Forkuševci, Viškovci i Vučevci), a sjedište lokalne samouprave nalazi se u naselju Viškovci, koje je ujedno i najveće naselje na području Općine Viškovci. Općina graniči sa Općinom Gorjani i Gradom Đakovom na zapadu, jugu i sjeveru te Općinom Semeljci na istoku. Općina Viškovci zauzima cca 1,0 % površine Osječko-baranjske županije. Prema popisu stanovništva 2011. godine imala je 1.906 stanovnika.

	Spol	Ukupno	0-6 godina	0-14 godina	0-17 godina	0-19 godina	Žene u fertilnoj dobi		Radno sposobno stanovništvo (15-64 godine)	60 i više godina	65 i više godina	75 i više godina	Prosječna starost	Indeks starenja	Koefficient starosti
							Svega (15-49 godina)	od toga 20-29 godina							
Viškovci	sv.	1.906	152	397	480	524	-	-	1.209	376	300	133	38,3	71,8	19,7
	m	953	91	215	263	287	-	-	631	138	107	39	36,1	48,1	14,5
	ž	953	61	182	217	237	434	122	578	238	193	94	40,5	100,4	25,0

Izvor: DZS

Područje Općine Viškovci se nalazi u južnom dijelu Osječko - baranjske županije, na geoprometnom položaju koji karakterizira važan cestovni pravac županijska cesta Ž 4130 (državna cesta D7 (Kuševac) - Viškovci - Forkuševci - Semeljci - Koritna - Šodolovci - Petrova Slatina - D 518 (Ernestinovo).

Naseljenost Općine

Aktivno stanovništvo Općine Viškovci prema popisu iz 2011. je 1.509 stanovnika, od toga je 738 muškaraca a 771 žena.

	Starost	Ukupno	Muškarci						Žene					
			svoga	neoženjen	oženjen	udovac	razveden	nepoznato	svega	neudana	udana	udovica	razvedena	nepoznato
Općina Viškovci	Ukupno	1.509	738	277	427	21	11	2	771	170	433	148	17	3
	15-19	127	72	72	-	-	-	-	55	55	-	-	-	-
	20-24	116	57	54	3	-	-	-	59	46	13	-	-	-
	25-29	120	57	32	24	-	1	-	63	21	41	-	1	-
	30-34	120	57	32	24	-	1	-	63	21	41	-	1	-
	35-39	121	60	28	32	-	-	-	61	10	49	-	2	-
	40-44	117	59	16	41	-	2	-	58	10	46	1	1	-
	45-49	144	69	20	49	-	-	-	75	10	61	2	2	-
	50-54	156	93	17	72	1	2	1	63	3	55	3	2	-
	55-59	126	73	21	50	-	2	-	53	5	44	3	1	-
	60-64	106	60	11	46	1	2	-	46	-	35	7	2	2
	65-69	76	31	4	26	-	1	-	45	2	22	15	6	-
	70-74	81	32	1	27	3	1	-	49	1	27	20	-	1
	75-79	86	36	-	28	7	-	1	50	3	19	28	-	-
	80-84	76	24	1	20	3	-	-	52	3	12	36	-	-
	85 i više	43	12	-	8	4	-	-	31	-	8	23	-	-

Izvor: DZS

Prema dobnoj strukturi distribucija stanovništva ukazuje na koncentraciju stanovništva u dobnim skupinama od 50-54, 45-49, 15-19 godina. Najveći broj stanovnika identificiran je u dobnj skupini od 50-54 godine.

Klima

Klimatska obilježja prostora Osječko - baranjske županije dio su klime šireg prostora Istočne Hrvatske, gdje prevladava umjereno kontinentalna klima, koja se s obzirom na prostorni položaj javlja u cirkulacijskom pojasu umjerenih širina, gdje su promjene vremena česte i intenzivne. Prema Köppenovoj klasifikaciji to je područje koje se označava klimatskom formulom Cfbwx, što je oznaka za umjereno toplu, kišnu klimu, kakva vlada u velikom dijelu umjerenih širina. Osnovne karakteristike ovog tipa klime su srednje mjesečne temperature više od 10°C, tijekom više od četiri mjeseca godišnje, srednje temperature najtoplijeg mjeseca ispod 22°C, te srednje temperature najhladnijeg mjeseca između - 3°C i +18°C. Obilježje ove klime je nepostojanje izrazito suhih mjeseci, a oborina je više u toplom dijelu godine, a prosječne godišnje količine se kreću od 700-800 mm. Od vjetrova najčešći su slabi vjetrovi i tišine, dok su smjerovi vjetrova vrlo promjenjivi.

Reljef i tlo

Područje Općine Viškovci dio je šireg prostora koji reljefno pripada nizinskom, pretežito ravničarskom dijelu geografske cjeline Istočne Hrvatske, na čije su modeliranje i izgled reljefa presudni utjecaj imali riječni tokovi. Na području ove akumulacijske nizine mogu se izdvojiti međusobno različiti geomorfološki oblici, pri čemu područje Općine Viškovci pripada zoni Đakovačkog ravnjaka, koji ima sve karakteristične oblike lesne zaravni. Prosječna nadmorska visina ravnjaka je 111 m n.m., čine za 10 - 20 metara nadvisuje okolne nizine. Ravnjak je u cjelini izgrađen od prapora debljine 15 - 24 m, a podlogu mu čine pleistoceni močvarni i stariji neogenski sedimenti (gline, pijesci i lapori). Đakovački je ravnjak sa svih strana omeđen rasjedima, a riječni su tokovi na prapornoj podlozi stvorile blago valovite oblike, na kojoj su se stvorila plodna, podzolirana tla.

Prometni infrastrukturni sustav

Prometni sustav Općine Viškovci je komplementaran i kompatibilan s prometnim sustavom županije. Sustav čine cestovni, željeznički, poštanski i telekomunikacijski promet, dok ne obuhvaća ili nije direktno uključen u druge grane prometa: pomorski, riječni, zračni i žičarski promet, koje su značajne u hrvatskom prometnom sustavu.

Cestovni promet

Glavni cestovni pravac Općine Viškovci su županijske ceste Ž 4130 D7 (Kuševac) - Viškovci - Forkuševci - Semeljci - Koritna - Šodolovci - Petrova Slatina - D 518 (Ernestinovo) i Ž 4131 Ž 4130 (Forkuševci) - Vučevci, na koje se vežu sve ostale lokalne i nerazvrstane ceste. Gustoća cestovne mreže u principu zadovoljava. Trenutno stanje upućuje na potrebu modernizacije i rekonstrukcije lokalnih cesta radi podizanja tehničkih parametara (dionica lokalne ceste L 44134 je bez suvremenog kolnika) te na potrebu podizanja standarda održavanja svih, a naročito županijskih i lokalnih cesta radi povećanja sigurnosti učesnika u prometu.

Plinoopskrba

Na području Općine Viškovci izgrađena je distribucijska plinska mreža za opskrbu zemnim plinom svih naselja.

Elektroenergetika

Stanje opskrbe električnom energijom i mogućnosti postojeće elektroenergetske mreže u prijenosnom i distribucijskom sustavu podmiruje sadašnje potrebe potrošača za električnom energijom. Distribuciju električne energije na području Općine Viškovci obavlja DP "Elektroslavonija" Osijek preko svoje distribucijske elektroenergetske mreže. Područjem Općine Viškovci prolaze dva nadzemna dalekovoda: DV 110 kV Ernestinovo - Đakovo 1 i DV 110 kV Ernestinovo - Đakovo 2.

Mreža na 10 kV naponskoj razini služi za dopremu električne energije do skupina kućanstava ili pojedinih gospodarskih ili javnih sadržaja, a sadrži trafostanice 10/0,4 kV i 10(20)/0,4 kV te nadzemne 10 kV i 20 kV dalekovode.

Odvodnja otpadnih voda

Zatečena situacija s odvodnjom i pročišćavanjem otpadnih voda nije zadovoljavajuća, jer ne postoji organizirani sustavi odvodnje i pročišćavanja. Pojedinačna rješenja, kao što su septičke jame i drugi manji uređaji obično su građeni nestručno, ne držeći se osnovnih sanitarno tehničkih principa. Odvodnja oborinskih voda svih naselja na području Općine Viškovci se trenutno vrši otvorenim kanalima u vodotoke, a odvodnja fekalnih voda riješena je izgradnjom septičkih jama i gnojnica. Stoga se u idućem razdoblju trebaju planirati zahvati zahvati na projektiranju i izgradnji odvodnog sustava Općine Viškovci.

Vodoopskrba

Sva naselja opskrbljuju se vodom iz javnog vodoopskrbnog sustava. Naselje Viškovci se vodom opskrbljuje iz vlastitog izvorišta, dok se naselja Forkuševci i Vučevci opskrbljuju vodom iz pravca naselja Semeljci. Odluka o zaštiti izvorišta "Viškovci" objavljena je u Službenom glasniku Osječko - baranjske županije 02/96.

Gospodarske djelatnosti

Budući gospodarski razvitak počivat će na prirodnim resursima, ulaganju kapitala i ljudskom potencijalu. Prirodni resursi su komparativna prednost, a među njima je najznačajnije poljoprivredno zemljište, koje čini veći dio ukupne površine Općine Viškovci. Kako je poljoprivreda upravo najvažnija komparativna prednost, njenom razvoju će se dati najvažnija uloga i kroz prateću prehrambenu industriju. Uz razvitak djelatnosti na osnovi komparativnih prednosti, poticat će se i razvitak onih djelatnosti koje imaju tradiciju, tržište i odgovarajući kadrovski potencijal.

Poljoprivreda

Poljoprivrednom proizvodnjom u individualnom sektoru bave se uglavnom osobe starije životne dobi (mladi napuštaju selo), a proizvodnja je ekstenzivna, jer su obradive površine rascjepkane, te je zbog toga i produkcija niska. Povećanje pašnjaka i livada na račun kategorija oranica nije u funkciji povećanja stočne proizvodnje već procesa deruralizacije i zapuštanja obradivih površina. Zato je temeljni cilj poljodjelske politike poticanje razvijanja suvremenog, djelotvornog, konkurentnog i ekološki čistog poljodjelstva, te učinkovitije proizvodnje poljodjelskih proizvoda, na način koji štiti prirodne potencijale zemlje. Preustrojavanje poslovanja obiteljskih gospodarstva odnosi se na stvaranje profitabilnih jedinica u kućanstvima, koja sada samo manjim dijelom posluju na ekonomski opravdanim načelima. Tehnička opremljenost poljoprivrednom mehanizacijom, raspoloživi zemljišni posjed i struktura biljne i stočne proizvodnje trebaju u potpunosti odgovarati punoj uposlenosti kućanstva, te dohotku na razini zaposlenih izvan poljoprivrede.

Šumarstvo

Šume na području Općine Viškovci su uglavnom prirodne mješovite šume hrasta lužnjaka i običnog graba, a osim njih ima još i sjemenjača i panjača graba, sjemenjača cera i panjača bagrema. Gospodarske šume su predviđene za korištenje prvenstveno za proizvodnju drva i drugih šumskih površina. Na području šuma ovim planom je predviđena eventualna izgradnja infrastrukturnih građevina državnog i županijskog značaja, ali samo ako to nije moguće iz tehničkih ili ekonomskih razloga planirati izvan šuma. Prema podacima Hrvatskih šuma, na području Općine Viškovci ukupna površina šuma i šumskog zemljišta iznosi 502,9 ha. Sve šume pripadaju kategoriji gospodarskih šuma. Šumama se gospodari po principu jednodobnih šuma, gdje se do doba postizanja zrelosti (ophodnje) jednom u 10 godina vrši prorjeđivanje, a po postizanju zrelosti vrši se oplodna sječa kako bi osiguralo prirodno pomlađivanje. Samo u iznim slučajevima se može vršiti i čista sječa uz pomlađivanje sadnicama, i to onda kada nema uvjeta za oplodnu sječu. Osnovni ciljevi gospodarenja šumama su: osiguranje potrajnosti ekosustava, održavanje i poboljšavanje općekorisnih funkcija šuma, napredno i potrajno gospodarenje i korištenje šuma i šumskog zemljišta.

Lov

Razvoj lovstva ima povoljne uvjete, obzirom na kvalitetna prirodna staništa za uzgoj visoke i niske divljači. Kod visoke divljači postoje dobri uvjeti za uzgoj jelenske i srneće divljači, divlje svinje, a od niske divljači za uzgoj šumskog i poljskog zeca, fazana i druge pernate divljači. U narednom razdoblju razvoj lovstva valja vezati uz razvoj kontinentalnog turizma. Na području Općine Viškovci djeluje Lovačka udruga "Jarebica", koja gospodari lovištem broj 026.

Turizam

Turizam je gospodarska grana koja se u suvremenom razvitku te djelatnosti proširuje na gotovo sva područja (u smislu prostora) i na sve ostale djelatnosti, odnosno gospodarske grane i predstavlja jednu od okosnica razvitka. Turistička potražnja sve se više segmentira i značaj dobivaju tzv. ostale vrste turizma (npr. športsko-rekreacijski, športsko-ribolovni, lovni, seoski i drugi). Bogatstvo prirodnih resursa, lovišta, kao i geoprometni položaj i blizina Osijeka, komparativne su prednosti prostora, zbog kojih turistička djelatnost na području ima potencijal, a prvenstveno lovni i seoski turizam.

DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

Javne i društvene djelatnosti pripadaju grupi središnjih funkcija, čine nadogradnju nekog područja, te su usmjerene prema podizanju standarda i kvalitete života. One podižu obrazovnu, kulturnu i znanstvenu razinu te zdravstvenu kulturu cjelokupnog stanovništva u njihovom gravitacijskom i utjecajnom području i predstavljaju aktivnog činitelja ekonomskog i društvenog razvoja. Ujedno, one pridonose povećanju pružene socijalne skrbi stanovništvu radi otklanjanja postojećih socijalnih problema i razlika, osiguravaju nesmetano bavljenje športskim aktivnostima i tehničkom kulturom, ostvaruju mogućnost rekreacije i odmora stanovništva.

U Općini postoji Osnovna škola Luke Botića u Viškovcima te Osnovna Škola Josipa Kozarca u Forkuševcima, koja je područna škola Osnovne Škole Josipa Kozarca, Semeljci. U sklopu OŠ "Luka Botić" djeluje i tzv. "mala škola".

Vjerski život

Vjerskim zajednicama, koje su jednake pred zakonom i odvojene od države, u sklopu zona javne ili mješovite namjene, treba omogućiti odgovarajuće prostorne preduvjete za obavljanje vjerskih obreda, te osnivanje socijalnih i dobrotvornih ustanova.

Sport i rekreacija

Raspored športskih objekata i njihovi sadržaji u potpunosti ne odgovaraju stvarnim potrebama stanovništva, te je stoga potrebno nadograđivati sustav športskih objekata sa ciljem da se uključi što veći broj korisnika, posebno mladih. Mrežu objekata za sport i rekreaciju čine objekti u funkciji športa u natjecateljskom smislu, te oni za potrebe tjelesno-zdravstvene kulture učenika. Na području športa djeluju tri nogometna kluba, i to: - NK RADNIČKI, Viškovci
- NK FORKUŠEVCI, Forkuševci
- NK VUČEVCI, Vučevci.

U Viškovcima djeluje i Športsko - ribolovna udruga "Smuđ", koja okuplja ljubitelje športskog ribolova.

Kulturna i prirodna baština

Ukoliko se pri izvođenju bilo kakvih radova u zemlji naiđe, ili se pretpostavlja da se naišlo, na predmete ili nalaze arheološkog ili povijesnog značaja, potrebno je radove obustaviti i o tome obavijestiti nadležnu službu.

Graditeljska baština

Na području Općine Viškovci zastupljene su sakralne građevine, građevine narodnog graditeljstva i arheološki lokaliteti.

Registrirana kulturna dobra arheološka

- prapovijesni i antički arheološki lokalitet Petljak i Gradina

Evidentirana kulturna dobra

- crkva sv. Mateja u Viškovcima
- kapela sv. Katarine u Forkuševcima
- crkva sv. Martina u Vučevcima
- poklonac Blažene Djevice Marije u Vučevcima
- prapovijesni i srednjovjekovni arheološki lokalitet Gradina u Viškovcima

Građevine narodnog graditeljstva

- kuća u Ulici S. Radića 49 u Forkuševcima
- kuća u Ulici S. Radića 54 u Forkuševcima
- kuća u Ulici kralja Tomislava 3 u Viškovcima
- kuća u Ulici kralja Tomislava 36 u Viškovcima
- kuća u Ulici kralja Tomislava 86 u Viškovcima.

Prijedlog očuvanja i zaštite krajolika i baštine

Zaštita prirodnih vrijednosti trebala bi obuhvatiti sve vrijedne šumske, poljodjelske i zelene površine unutar naselja te zaštitu krajobrazu: prirodnog, kultiviranog, odnosno područja izrazitih prirodnih i krajobraznih vrijednosti. Osnovni cilj očuvanja vrijednih dijelova prirode, graditeljske baštine i krajobrazne strukture područja općine je da se očuva identitet Osječko-baranjske županije kojem geografski pripada općina. Krajobraz područja čine brežuljci, agrarni elementi, šume te vodene površine. Pojedini predjeli, i to najčešće oni pod šumama još uvijek su visokog stupnja prirodnosti. Osnovni cilj je da se upravo ti prirodni predjeli očuvaju u najvećoj mogućoj mjeri.

Uređenje prostora naselja

Posebnu pažnju treba posvetiti uređenju zelenih i rekreacijskih površina naselja te uređenju biciklističkih i pješačkih staza odvojenih od kolnika glavnih državnih i županijskih cesta.

U cilju zaštite graditeljske baštine potrebno je:

- vršiti neprekidno istraživanje i vrednovanje graditeljske baštine,
- poticati temeljne stručne i znanstvene obrade područja značajnih povijesnih cjelina naselja i prostora izrazitih krajobraznih, kulturno - povijesnih i estetskih vrijednosti,
- uspostaviti uravnoteženog odnosa između izvornih povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremenih graditeljskih pojava – osobito na području povijesnih urbanih i ruralnih cjelina radi očuvanja povijesnih vrijednosti koje svjedoče o identitetu područja i
- revitalizirati ruralne cjeline – otvaranje pozitivnog odnosa spram značajnih vrijednosti i poticanje brige za nacionalnu baštinu kod lokalnog stanovništva.

Očuvanje i zaštita krajolika:

- osigurati kvalitetni krajolik sa što većom uravnoteženošću i skladnošću s gospodarskog, socijalnoga, prostornog, ekološkog i kulturnog gledišta uz očuvanje identiteta područja
- vrednovanje karakterističnih i rijetkih uzoraka krajolika i zaštitu najkvalitetnijih krajolika kao dijela prirodne i kulturne baštine
- u procesu planiranja treba osigurati i zaštitu i primjereno uređenje krajobraznih područja specifičnih i jedinstvenih karakteristika
- očuvanje i unapređenje krajobrazne raznolikosti – izbjegavanjem pravodobne regulacije vodotoka, obnavljanjem vlažnih biotopa i ambijenata, sprečavanjem neplanske izgradnje na krajobrazno izloženim lokacijama
- očuvanje seoskih krajolika – razvitak seoskih prostora planirati da se osigura skladan socio-gospodarsko-kulturno-prostorni razvoj, uz oživljavanje seoskog gospodarstva i poticanje ruralnog stanovanja uz izgradnju društvene i komunalne infrastrukture
- građevinsko područje naselja i sela definirati na način da se očuvaju morfološke i strukturne značajke graditeljske baštine (osobito oblik parcela, smještaj građevina te tradicijski i obiteljski vrt).

CILJEVI DRUŠTVENOG, KOMUNALNOG I PROMETNOG RAZVOJA

Razvoj Naselja

Ciljevi razvoja naselja su:

- jačati sustav središnjih naselja koji će biti sukladan teritorijalnom ustrojstvu Županije, u funkciji ravnomjernog razvitka
- to znači uspostavu centara policentričnog razvoja koji se ostvaruje realizacijom proizvodnih i infrastrukturnih objekata koji pridonose razvitku manjih razvojnih središta u žarišta razvoja.
- istražiti problematiku pograničnih predjela i u tom prostoru razvijati odgovarajuće funkcije u manjim naseljima

Društveni razvoj

Predškolsko obrazovanje

- potrebno je razvijati proširenje mreže ustanova predškolskog odgoja, prioritetno u onim općinskim središtima u kojima oni nedostaju, kao i u onim naseljima koja imaju potpunu osnovnu školu

Osnovno obrazovanje

- u razvoju osnovnog obrazovanja treba težiti za uspostavom cjelodnevnog boravka djece u školama, a najprije to ostvariti za djecu nižih razrednih odjeljenja – u ostvarenju tog cilja i nadalje je potrebno razvijati mrežu škola izgradnjom novih ili preuređenjem postojećih škola.

Kultura

- na cjelokupnom prostoru Županije najizraženije su kulturno-umjetničke aktivnosti, čije djelovanje treba njegovati i poticati u okviru ogranaka kulturno-umjetničkih društava
- institucije knjižnica i čitaonica potrebno je osnivati i širiti u svim općinskim središtima

Sport

- značenje i razvoj športa potrebno je jačati stvaranjem boljih uvjeta i uvođenjem novih sadržaja koji se odvijaju tokom cijele godine

Zdravstvo

- težiti načelu kojim se provodi zdravstvena zaštita građana, a to je sveobuhvatnost, kontinuiranost i dostupnost primarne zdravstvene zaštite svim stanovnicima

Razvoj prometne infrastrukture

Uz ocjenu da je broj i kapacitet prometnica zadovoljavajući, daljnji razvoj prometa trebao bi teći ka održavanju i podizanju nivoa sigurnosti sudionika te osuvremenjavanju postojećih prometnih pravaca. U tom smislu potrebna je rekonstrukcija u vidu proširenja profila ceste na mjestima gdje prolazi kroz naselja, radi odvajanja kolnog od pješačkog i biciklističkog prometa. To je posebno važno zbog povećanog broja djece kao sudionika u prometu na putu do škole.

Promet

Postojeća cestovna mreža djelomično zadovoljava potrebe stanovništva.

Stoga je potrebno predložiti novi sustav cestovne mreže kako bi se zadovoljio planirani razvoj općine.

Telekomunikacije

HT Hrvatski telekom intenzivno ulaže u razvoj telekomunikacijske mreže u Hrvatskoj, te su postignuti uočljivi i zavidni rezultati. Općina Viškovci je preko Telekomunikacijskog centra Osijek dobro uklopljena u suvremenu digitalnu telekomunikacijsku mrežu Hrvatske.

Sve mjesne i međumjesne kableske telekomunikacijske veze u pravilu treba polagati unutar koridora prometnica, a rekonstrukcije i modernizacije vršiti zamjenom kabela unutar istih koridora.

Radi racionalnijeg korištenja prostora, pozicioniranje telekomunikacijske kableske mreže treba predvidjeti jednostrano u ulici, a ukoliko bi to prouzročilo nepotrebna prekapanja prometnice, obostrano.

Postojeća infrastruktura koju je moguće iskoristiti prilikom izgradnje novih širokopojsnih mreža obuhvaća:

- kabelsku kanalizaciju
- mrežu podzemnih kanala i šahtova;
- antenske stupove u bežičnim mrežama;
- sve ostale zatvorene prostore koji mogu poslužiti kao lokalni čvorovi novoizgrađenih mreža.

Komunalne infrastrukture

Ciljevi razvoja komunalne infrastrukture trebali bi biti usmjereni u dva pravca:

- opremanje komunalnom infrastrukturom svakog domaćinstva
- osigurati potrebne kapacitete i rezerve u opskrbi energijom (plin, električna energija) kao preduvjet razvoja gospodarskih djelatnosti

Vodoopskrba

Prilikom izgradnje nove vodovodne mreže i rekonstrukcije postojeće potrebno je koristiti materijale cjevovoda i priključnih elemenata koji su neškodljivi za ljudsko zdravlje.

Radi osiguranja od požara, potrebno je na svim javnim površinama predvidjeti hidrante za priključenje vatrogasnih uređaja, na međusobnim udaljenostima predviđenim posebnim propisima.

Energetski sustav

Daljnje širenje 10 (20) kV mreže potrebno je razvijati sukladno širenju potreba, principijelno na način da jedna transformatorska stanica unutar naselja pokriva područje radijusa 350 m.

Transformatorske stanice, osim ako nisu u sastavu građevina gospodarske ili društvene namjene, trebaju se graditi na vlastitim građevnim česticama, na način da:

- ne narušavaju strukturu naselja, odnosno potrebno ih je locirati na građevnoj liniji ulice ili ako građevnu liniju nije moguće utvrditi, najmanje 4,0 m uvučeno od linije regulacije ulice,
- da budu najmanje 30,0 m udaljene od sakralnih građevina i obilježja, te druge javne plastike,
- se najmanja širina građevne čestice utvrdi kao širina trafostanice (prema standardiziranim dimenzijama) uvećana za po najmanje 1,0 m udaljenosti do lijeve i desne bočne međe građevne čestice, te
- se najmanja dubina građevne čestice utvrdi kao suma udaljenosti od regulacijske do građevne linije ulice i dubine trafostanice (prema standardiziranim dimenzijama) uvećane za najmanje 1,0 m udaljenosti do stražnje međe građevne čestice.

Zbrinjavanje otpada

Na području Općine Viškovci prikupljanjem i odlaganjem komunalnog otpada bavi se tvrtka UNIVERZAL iz Đakova. Trenutno se otpad prikuplja u svim naseljima i odvozi jednom tjedno na komunalnu deponiju u Đakovu. Također, jedno godišnje se vrši prikupljanje i odvoz krutog otpada iz domaćinstava.

Posebni uvjeti za uređenje čestice i gradnju građevine za privremeno skupljanje i selektiranje otpada – sekundarne sirovine, te građevine za obrađivanje neopasnog otpada – sekundarne sirovine, kao i mjere zaštite od mogućih negativnih utjecaja na okoliš, određuju se temeljem Zakona o otpadu i drugih propisa koji definiraju uvjete gradnje i korištenja prostora za privremeno skladištenje, selektiranje i obradu otpada.

MJERE RAZVOJA OPĆINE VIŠKOVCI

SWOT analiza

SNAGE	SLABOSTI
<p><u>Položaj, prirodni resursi, okoliš</u></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Bogatstvo obradivih površina, šuma, resursa za biljnu proizvodnju✓ Povoljan geoprometni položaj✓ Očuvan okoliš - mogućnost razvoja ekološke proizvodnje hrane✓ Dobra energetska i telekomunikacijska infrastruktura <p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Tradicija u industriji✓ Tradicija u proizvodnji hrane - stočarstvo, mljekarstvo, ribarstvo, pčelarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo✓ Tradicija u obrtništvu <p><u>Društvene djelatnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Kvalitetno organizirana zdravstvena zaštita✓ Očuvana tradicija kulture i običaja kroz kulturno-umjetnička društva✓ Razvijeno osnovnoškolsko obrazovanje✓ Predškolsko obrazovanje i vrtić✓ Raznovrsna kulturno- povijesna baština✓ Organizirana razna sportska društva	<p><u>Položaj, prirodni resursi, okoliš</u></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Slaba pokrivenost vodoopskrbom, neizgrađena mreža, mali kapacitet vodocrpilišta✓ Nepostojanje sustava odvodnje✓ Nedovoljna ulaganja u komunalnu infrastrukturu✓ Loša lokalna prometna infrastruktura✓ Nedefiniranost raspolaganja državnim zemljištem <p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Nizak bruto društveni proizvod po stanovniku✓ Loša tehnološka opremljenost gospodarstva✓ Neorganizirani nastup na tržištu✓ Nedostatak gospodarske i tehnološke infrastrukture✓ Nedostatak suradnje gospodarstva i znanosti✓ Neriješeni imovinsko-pravni odnosi✓ Rascjepkanost i usitnjenost poljoprivrednih i šumskih površina✓ Nepovezanost malih poljoprivrednih proizvođača✓ Strukturna nezaposlenost✓ Nekorištenje mogućih izvora financiranja✓ Nedefinirani gospodarski prioriteti <p><u>Društvene djelatnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none">✓ Slaba obrazovna struktura stanovništva✓ Nepostojanje stambene politike✓ Velik udio radno sposobnog, a neaktivnog stanovništva✓ Zapuštenost spomeničke baštine✓ Nepovoljna demografska kretanja✓ Nedovoljna opremljenost javnih ustanova

PRI LI KE	PRIJ ET NJE
<p><u>Položaj, prirodni resursi, okoliš</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Unapređenje sustava cjelovitog gospodarenja otpadom na prostoru općine ✓ Sanacija lokalnih cesta ✓ Rast potražnje za tradicionalnim i eko proizvodima <p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Okrupnjavanje zemljišta, korištenje novih tehnologija u poljoprivredi ✓ Jačanje potražnje za eko-proizvodima ✓ Stvaranje prepoznatljivih regionalnih proizv. ✓ Povezivanje i umrežavanje proizvođača u poljoprivrednoj proizvodnji ✓ Pozitivna klima koja podržava ulaganja u gospodarstvo ✓ Razvoj poduzetničke i tehnološke infrastrukture (poduzetničke zone) ✓ Umrežavanje poduzetnika u clastere ✓ Razvoj raznih oblika kontinentalnog turizma ✓ Izgradnja brendova u proizvodnji i turizmu <p><u>Društvene djelatnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Razvoj informacijske tehnologije ✓ Osposobljavanje i obrazovanje za potrebe gospodarstva ✓ Povećanje aktivnosti i suradnje s jedinicama lokalne samouprave u okružju, Županiji i RH ✓ Razvoj partnerskih odnosa na lokalnoj i državnoj razini 	<p><u>Položaj, prirodni resursi, okoliš</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Neadekvatno upravljanje privatnim zemljištem i šumama ✓ Ovisnost u vodoopskrbi o drugim čimbenicima izvan Općine ✓ Zagađenje okoliša zbog nepostojanja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda <p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Velika konkurencija u poljoprivredi i proizvodnji hrane ✓ Brzi razvoj novih tehnologija za koju su potrebna velika financijska sredstva ✓ Prevelika fiskalna centralizacija sredstava ✓ Nepostojanje politike ravnomjernog regionalnog razvoja ✓ Neorganiziranost države i pripremljenost lokalne zajednice za prihvat sredstava iz EU ✓ Neefikasna javna uprava, duge i velike procedure kod ishoda dokumentacije za razvoj i obavljanje poduzetničke djelatnosti ✓ Neorganiziranost državnih službi u zaštiti interesa poduzetnika pred naletom globalne često nelojalne konkurencije <p><u>Društvene djelatnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Propadanje ruralnih sredina ✓ Odlazak mladih i školovanih u gradske sredine ✓ Nekonkurentni socijalni programi ✓ Slaba povezanost centralne države i lokalne samouprave

Strateški ciljevi i mjere

Analizom potencijala Općine Viškovci te kroz održavanje radionica sa stanovništvom Općine došli smo do sljedećih zaključaka o strateškim ciljevima i mjerama.

Prioritet 1. Uređenje komunalne infrastrukture
Mjera 1. Uređenje i izgradnja lokalnih i nerazvrstanih cesta Podmjera 1.1. Rekonstrukcija nerazvrstane ceste u Viškovcima – Ulica S.Prančevića, Ulica Dragomira i Dragana Peše, Ulica I.Tišova, Ulica Nova i Ulica K.Tomislava Podmjera 1.2. Izgradnja prometne i komunalne infrastrukture i priključka na Županijsku cestu 4130 Gospodarske zone u Viškovcima
Mjera 2. Uređenje centra općine Podmjera 2.1. Rekonstrukcija prometnih i hortikulturnih površina u centru sela (prostor između crkve i škole) u Viškovcima
Mjera 3. Uređenje groblja
Mjera 4. Uređenje i izgradnja nogostupa
Mjera 5. Uređenje i izgradnja kanalizacija i vodovoda Podmjera 5.1. Uređenje površinske odvodnje Podmjera 5.2. Uređenje okoliša oko kanala Podmjera 5.3. Izgradnja kanalizacijskog sustava na području Općine Viškovci (naselje Viškovci, Forkuševci i Vučevci) Podmjera 5.4. Izgradnja vodovodne mreže – odvojak sa spojnog cjevovoda Viškovci – Forkuševci do postojećih farmi
Mjera 6. Modernizacija, uređenje i izgradnja sustava javne rasvjete s naglaskom na eko i led rasvijetu Podmjera 6.1. Izgradnja i modernizacija javne rasvjete u Viškovcima Podmjera 6.2. Izgradnja i modernizacija javne rasvjete u Forkuševcima Podmjera 6.3. Izgradnja i modernizacija javne rasvjete u Vučevcima
Mjera 7. Uređenje javnog prostora, javnih površina, parkova i šuma
Mjera 8. Izgradnja i uređenje parkirališta na području Općine
Mjera 9. Izgradnja niskonaponske mreže Podmjera 9.1. Izgradnja niskonaponske zračne mreže u Vučevcima Podmjera 9.2. Izgradnja niskonaponske kabelaške mreže u Viškovcima Podmjera 9.3. Izgradnja niskonaponske zračne mreže u Forkuševcima

Prioritet 2. Razvoj turizma

Mjera 1. Razvoj seoskog turizma

Podmjera 1.1. Izgradnja kampa

Podmjera 1.2. Razvoj smještaja u domaćinstvima (bed and breakfast)

Mjera 2. Razvoj kulturnog turizma

Podmjera 2.1. Izgradnja biciklističkih staza i pješačkih staza koje će povezivati kulturne, povijesne i prirodne sadržaje

Mjera 3. Razvoj sportskog i adrenalinskog turizma

Podmjera 3.1. Izgradnja i razvoj sportsko rekreacijskih zona

Podmjera 3.2. Izgradnja biciklističkih staza na području Općine Viškovci

Vučevci – Forkuševci – Viškovci – Kuševac, Forkuševci – Semeljci, Viškovci – Jezero Jošava

Podmjera 3.3. Razvoj pješačkih i Nord-walking staza

Podmjera 3.4. Izgradnja javne sportske građevine i sportskog igrališta u Forkuševcima

Podmjera 3.5. Izgradnja javne sportske građevine i sportskog igrališta u Vučevcima

Podmjera 3.6. Izgradnja i opremanje centra za zabavu, rekreaciju i turizam „Jošava“

Mjera 4. Dovođenje izgradnje Sportskog centra Viškovci

Mjera 4.1. Izgradnja zatvorenog bazena i teniskog terena s ostalim pratećim sportskim sadržajima uz Sportski centar Viškovci

Mjera 5. Edukacija stanovništva u turističke svrhe i promoviranje turizma

Podmjera 5.1. Otvaranje istraživačkog centra na unaprjeđenje turizma

Prioritet 3. Razvoj poljoprivrede

Mjera 1. Razvoj stočarstva

Mjera 2. Razvoj ribnjačarstva

Mjera 3. Razvoj ekološke poljoprivrede

Mjera 4. Razvoj ljekovitog i aromatskog bilja

Mjera 5. Uređenje poljoprivrednih puteva

Mjera 5. Razvoj sustava za navodnjavanje

Mjera 6. Razvoj voćarstva
Mjera 7. Razvoj povrtlarstva
Mjera 6. Izgradnja objekata za finaliziranje poljoprivrednih proizvoda Podmjera 6.1. Izgradnja mini sirane Podmjera 6.2. Izgradnja mini klaonice Podmjera 6.3. Izgradnja mini mljekare
Mjera 8. Promocija i plasman poljoprivrednih proizvoda
Mjera 9. Istraživanje i pronalazak starih/novih autohtonih sorti – genotipovi
Mjera 10. Zaštita izvornosti i brendiranje poljoprivrednih proizvoda
Mjera 11. Poticanje osnivanja Zadruga koja bi pomagala poljoprivrednicima u prodaji njihovih proizvoda te pri nabavi jeftinijeg repromaterijala
Mjera 11. Razvoj istraživačkih institucija za razvoj poljoprivrede i promoviranje razvoja poljoprivrede Podmjera 11.1. Razvoj sustava meteoroloških stanica Podmjera 11.2. Izgradnja referentnih laboratorija za mlijeko, vino i ulje

Prioritet 4. Razvoj poduzetništva i malog obrtništva

Mjera 1. Dovršetak izgradnje postojeće Gospodarske zone
Mjera 2. Izgradnja poduzetničkog inkubatora Podmjera 2.1. Pomoć start – up poduzetnicima
Mjera 3. Razvoj poduzetništva i obrtništva u proizvodnji arheoloških i povijesnih replika i suvenira sa područja Općine
Mjera 4. Modernizacija i unaprjeđenje prerade i proizvodnje Podmjera 4.1. Izgradnja, uređenje i unaprjeđenje objekata za pekarsku industriju
Mjera 5. Razvoj i izgradnja sunčanih elektrana za vlastitu proizvodnju te za tržišnu prodaju
Mjera 6. Edukacija stanovništva u sektoru gospodarstva i poduzetništva i promoviranje poduzetništva i obrtništva

Prioritet 5. Razvoj društvenih djelatnosti

Mjera 1. Razvoj i poticanje na osnivanje novih te unaprjeđenje rada postojećih udruga

Mjera 2. Izgradnja i uređenje objekata za boravak predškolske djece
Podmjera 2.1. Izgradnja dječjeg vrtića u Viškovcima
Podmjera 2.2. Izgradnja i uređenje postojećih parkova za djecu i dječjih igrališta

Mjera 3. Izgradnja i uređenje objekata za djecu školske dobi
Podmjera 3.1. Dogradnja, uređenje i opremanje škola

Mjera 4. Izgradnja i uređenje društvenih domova
Podmjera 4.1. Izgradnja društvenog doma u Forkuševcima
Podmjera 4.2. Izgradnja društvenog doma u Vučevcima

Mjera 5. Izgradnja i uređenje objekata za stanovništvo treće životne dobi
Podmjera 5.1. Izgradnja zdravstvenih ustanova
Podmjera 5.2. Izgradnja dnevnog boravka za starije osobe
Podmjera 5.3. Izgradnja doma za starije osobe

Mjera 6. Izgradnja autobusnih stajališta na području čitave općine

Mjera 7. Izgradnja Doma zdravlja
Podmjera 7.1. Izgradnja i opremanje liječničke ambulante u Viškovcima

Mjera 7. Izgradnja centra za mlade

Mjera 8. Uređenje i rekonstrukcije mjesnih i vatrogasnih domova na području čitave Općine.

Mjera 9. Izgradnja kulturno informativnog centra

Mjera 10. Edukacija stanovništva o ostvarivanju njihovih prava te poticanje na civilno djelovanje, posebno mladih osoba

Prioritet 6. Razvoj zaštite okoliša

Mjera 1. Razvoj sustava za praćenje zaštite okoliša

Mjera 2. Adekvatno saniranje otpada i uređenje te izgradnja odlagališta otpada

Mjera 3. Postavljanje sustava obnovljivih izvora energije

Mjera 4. Izgradnja bioplinskih elektrana
Mjera 5. Osnivanje vlastitog komunalnog poduzeća
Mjera 6. Izrada planova i strateških dokumenata u svrhu zaštite okoliša te razvoja obnovljivih izvora energije
Mjera 7. Edukacija o važnosti očuvanja okoliša i korištenju obnovljivih izvora energije

Projekti i prioriteti unutar Općine Viškovci

Razvoj poduzetničkog inkubatora

Poduzetnički inkubatori okupljaju male poduzetnike koji tek počinju poslovati ili su u fazi rasta i razvoja i nemaju vlastiti prostor. Upravo inkubatori omogućuju poduzetnicima korištenje poslovnog prostora po vrlo povoljnim uvjetima (bez najamnine ili uz smanjenu najamninu) ograničen broj godina. Osim poslovnog prostora, korisnicima su na raspolaganju poslovna infrastruktura, intelektualne i poslovne usluge i dr. u razdoblju inkubacije nakon čega bi trebali postati samostalni i prepustiti mjesto u inkubatoru drugom poduzeću.

Jedan dio usluga poduzetničkog inkubatora je općeg karaktera (administrativni servisi, računovodstvo, pomoć u vođenju i upravljanju poslovanja i dr.) i može se osigurati unutar samog inkubatora, a dio usluga može se obavljati i za vanjske korisnike.

Cilj je poduzetničkih inkubatora ponajprije generiranje novih malih tvrtki na temelju inovacijskih ili poduzetničkih projekata koji se razvijaju u samom centru.

Razina I.

Ona bi obuhvaćala poslove vođenja administrativnih poslova

Razina II.

Obuhvaća najam prostora u kojem bi tvrtke korisnici poslovale. Postojale bi dvije vrste poslovnih prostora.

Razina III.

Posljednja, treća razina obuhvaća intelektualne i usluge prodaje i plasmana usluga i robe.

Uređenje nerazvrstanih cesta na području općine Viškovci

Općina Viškovci ima velik broj neasfaltiranih nerazvrstanih cesta i poljskih puteva koje je potrebno asfaltirati te na taj način pomoći poljoprivrednicima i lokalnom stanovništvu u njihovim svakodnevnim obavezama, a time će se stvoriti i uvjeti slabijeg iseljavanja stanovništva sa područja Općine.

Izgradnja kanalizacije za sva tri naselja na području Općine Viškovci

Kako bi Općina kvalitetno nastavila birnuti o stanovništvu koje živi u njoj te potaknulo doseljavanje u Općinu potrebno je ulagati u projekte za osnovnu komunalčnu infrastrukturu poput kanalizacije u Općini. Navedene projekte moguće je kandidirati prema fondovima Europske Unije te ih preko njih dovesti u upotrebu.

Razvoj seoskog turizma

Budućnost Općine uz kvalitetan razvoj poduzetničkih zona leži u razvoju seoskog turizma. Razvoj seoskog turizma trebao bi se provoditi kroz niz elemenata i puno malih projekata. Prvi i najvažniji element je edukacija stanovništva za bavljenje seoskim turizmom. Unutar navedenih edukacija, stanovništvo bi se educiralo o osnovama bavljenja seoskim turizmom koji je u mnogočemu specifičan.

Drugi element leži u izgradnji turističke infrastrukture. Najvažniji elementi su izgradnja biciklističkih staza i poučnih staza kroz šume i ostala prirodna bogatsva Općine.

Treći element razvoja seoskog turizma leži u promociji Općine Viškovci kako u Hrvatskoj tako i u okolnim susjednim državama.

Razvoj poduzetništva i obrtništva

Uz turizam, razvoj poduzetništva i obrtništva temelj je gospodarskog razvoja Općine Viškovci. Uz postojeću poduzetničku zonu koju je potrebno do kraja opremiti i urediti potrebno je kvalitetno osmisliti promociju istih na stranim tržištima kako bi se privukli dodatni ulagači. Uz ulaganje u poduzetničke zone potrebno je i dodatno poticati start-up tvrtke domaćeg stanovništva, a posebno mladih i žena.

Izgradnja infrastrukture u Gospodarskoj zoni Viškovci

Na području Općine postoji već duže vrijeme Gospodarska zona koja još uvijek nije do kraja opremljena sa potrebnom infrastrukturom. Kako bi se privela u funkcionalno stanje te ponudilca investitorima koja će otvarati radna mjesta potrebno ju je izgraditi do kraja. Za većinu infrastrukturnih projekata postoji projektna dokumentacija.

Izgradnja objekata za stanovništvo treće životne dobi

Velika mogućnost jačanja gospodarstva leži u osobama treće životne dobi. Velika prirodna bogatstva Općine Viškovci te mir i tišina koje ona pruža s jedne strane, ali i blizina velikih gradskih središta te susjednih država s druge strane, čine ovu Općinu idealnom za razvoj i jačanje sektora koji se bavi osobama treće životne dobi.

Kako bi se razvio navedeni sektor Općina bi trebala osigurati građevinske zone za izgradnju staračkih domova i svih pratećih sadržaja koji su vezani uz isto. Ulaganje u staračke domove Općina može sama izvršavati, ali i pomoću javnog privatnog partnerstva ili samo kao subjekt koji je omogućio i dao podršku privatnim investitorima.

Razvoj sektora obnovljivih izvora energije

Općina ima prirodne prednosti za jačanje sektora obnovljivih izvora energije, a posebno u vidu energenata na biomasu te solarnih elektrana. Navedeni sektor posebno u današnjoj geopolitičkoj situaciji je iznimno bitan te kao takav je iznimno privlačan za ulaganje. Općina bi trebala poticati privatne ulagače u sunčane elektrane i elektrane na biomase. Poticaji ulagačima smatraju se u vidu oslobođenja komunalnih naknada i povoljnim cijenama prilikom kupnje građevinskih zemljišta potrebnih za gradnju istih.

Razvoj istraživanja poljoprivrede

Pokrenuti razvoj poljoprivrednih istraživačkih institucija koje će raditi na razvoju novih i zaštiti starih poljoprivrednih sorti i zaštita izvornosti.

Izgradnja nove javne rasvjete u sva tri naselja

Uz kanalizaciju, vodovod i ceste, javna rasvijeta je jedna od temeljnih potreba stanovništva da bi ostali živjeti na nekom području. Općina ulaže velika sredstva u održavanje postojeće javne rasvjete koja je već zastarijela i za njezino održavanje se izdvajaju znatni troškovi. Ciljem izgradnje nove javne rasvjete Općina je izradila projekte rekonstrukcije javne rasvjete u ekološku i cijenovno prihvatljiviju za održavanje. Da bi se izgradila do kraja potrebno je uložiti znatna vlastita sredstva ili ju kandidirati prema fondovima Europske Unije.

Izgradnja dječjeg vrtića

Na području Općine Viškovci boravi znatan broj mladih obitelji a isto tako postoji interes dolaska mladih obitelji zbog jeftinijeg života iz grada Đakova. Kako bi se istim obiteljima ponudio kvalitetan razlog za dolaskom a postojećim za ostankom potrebno je izgraditi dječji vrtić koji je u školu najvažniji segment koji mlade obitelji uzimaju u obzir prilikom doseljavanja ili ostanak na nekom području.

Izgradnja Dom zdravlja

Kako bi se lokalnom stanovništvu omogućila još kvalitetnija zdravstvena skrb potrebno je izgraditi ambulantu ili još preporučljivije dom zdravlja u kojeg bi se smjestile sve potrebne medicinske grane za pomoć lokalnom stanovništvu.

Izgradnja zatvorenog bazena u sklopu Sportskog centra Viškovci

Općina Viškovci već duže vrijeme planira te radi na izgradnji Sportskog centra Viškovci, kako bi se on priveo kraju potrebno je izgraditi zatvoreni bazen. Navedeni

sportski centar pomogao bi općini postati poželjan dom za mnoge mlade obitelji iz okolnih Općina i Grada Đakova. Također bi se navedenom izgradnjom stvorili osnovni preduvjeti za razvoj seoskog turizma.

Rekonstrukcija i izgradnja društvenih domova

Općina ima nekoliko društvenih domova na području Općine ali su u pravilu u nefunkcionalnom stanju s čime je onemogućeno kvalitetno djelovanje brojnih Udruga. Kako bi se pomoglo i dao prostor za razne Udruge za njihovo djelovanje potrebno je obaviti rekonstrukciju doma u Forkuševcima te izgraditi novi društvenog doma u Vučevcima.

PROGRAMI STRUKTURNIH I KOHEZIJSKIH FONDOVA EU- A IZ KOJIH SE PREPORUČA FINANCIRANJE PROJEKATA

Programsko razdoblje 2016. - 2020.

U programskom razdoblju 2016-2020, korištenje EU fondova je, za razliku od programskog razdoblja 2007-2013, uvjetovano postizanjem konkretnih rezultata kroz:

- Koncentraciju na ciljeve i prioritete strategije *Europa 2020*
- Podržavanje integralnog planiranja
- Okrenutost rezultatu – kontrola napretka prema dogovorenim ciljevima
- Obavezni output indikatori i indikatori rezultata
- Ispunjenost prethodnih uvjeta
- Jačanje teritorijalne kohezije
- Pojednostavljenje provedbenih procedura, procedura prikazivanja troškova i usklađivanje pravila prihvatljivosti

Dokument EUROPA 2020 definira 11 tematskih ciljeva i to:

1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija
2. Povećanje pristupa, korištenja i kvalitete informacijskih i komunikacijskih tehnologija
3. Povećanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća (za ERDF), poljoprivrednog sektora (za EAFRD) te ribarskog i akvakulturnog sektora (za EMFF)
4. Podupiranje prijelaza na niskougljično gospodarstvo u svim sektorima
5. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, prevencija i upravljanje rizikom
6. Zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa
7. Promicanje održivog transporta i otklanjanje čepova u ključnim mrežnim infrastrukturama
8. Promicanje zapošljavanja i podupiranje mobilnosti radne snage
9. Promicanje socijalne uključenosti i borba protiv siromaštva

10. Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje
11. Jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovite javne uprave

U Republici Hrvatskoj je za određivanje prioriteta za financiranje unutar navedenih tematskih ciljeva osnovano sedam tematskih radnih skupina uključujući i tematsku radnu skupinu za izradu Ekonomskog programa.

Operativni programi

Ministarstvo poljoprivrede, Uprava vodnoga gospodarstva sudjelovalo je u radu tematske radne skupine III. koja pokriva tematske ciljeve pod točkom 4., 5. i 6., te tematske skupine VII. koja je bila zadužena za izradu Ekonomskog programa.

Za dostizanje navedenih ciljeva na raspolaganju su slijedeći Europski strukturni i investicijski fondovi:

ERDF – Europski fond za regionalni razvoj

Sredstva ERDF-a namijenjena su smanjenju razlika u razvoj između pojedinih članica EU-a: ulaganja u infrastrukturu, proizvodnju, malo i srednje poduzetništvo te regionalni razvoj.

ESF - Europski socijalni fond

Cilj korištenja Socijalnog fonda je ekonomska i socijalna kohezija kroz podizanje životnog standarda i smanjenja razvojnih razlika među regijama / članicama. Prioriteti su unaprjeđenje mogućnosti zapošljavanja i samozapošljavanja, edukacija, fleksibilnost tržišta rada, socijalna uključenost i dr.

CF – Kohezijski fond

Koristi se za financiranje velikih infrastrukturnih projekata (> 25 odnosno >50mn EUR) na području prometne infrastrukture i zaštite okoliša, u zemljama čiji je BDP < 90% prosjeka EU.

EARDF - Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Fond je namijenjen poticanju konkurentnosti (modernizacija, prilagodna standardima EU, razvoj infrastrukture i dr.), zaštiti okoliša i upravljanje zemljištem, gospodarska raznolikost i kvaliteta života.

EMFF - Europski fond za pomorstvo i ribarstvo:

Osnovni cilj Europskog fonda za ribarstvo je osiguravanje održivog ribarstva u EU, a njegova sredstva namijenjena su prilagodbi ribarske flote radi postizanja veće konkurentnosti, zaštiti okoliša, obrazovanju u ribarstvu i pratećoj industriji, te povećanju raznolikosti gospodarskih aktivnosti u ribarskim zajednicama.

Osnovni strateški i programski dokumenti u programskom razdoblju 2016-2020 su:

1. Zajednički strateški okvir (Common Strategic Framework –CSF) - Opsežna investicijska strategija koja prevodi ciljeve dokumenta Europa 2020 u ključne aktivnosti za kohezijske i strukturne fondove, uspostavlja koordinacijske mehanizme između fondova, olakšava teritorijalnu i sektorsku koordinaciju intervencija sa drugim relevantnim politikama i instrumentima EU. Zajednički strateški okvir je prilog regulativi za strukturne i kohezijske fondove, dakle obvezujući je.
2. Partnerski ugovor – ugovor između EU i svake zemlje članice kojim se definira financiranje iz CSF fondova. Analiza razvojnih potreba sa referencom na tematske ciljeve i ključne aktivnosti iz CSF i ciljeve
3. Operativni program je provedbeni dokument usklađen s Partnerskim ugovorom kojim su:
 - definirani prioriteti sa specifičnim ciljevima, financijske alokacije iz EU fondova i nacionalno sufinanciranje
 - postavljeni financijski i output indikatori u odnosu na postavljene troškove i operacije koje se financiraju, te indikatori rezultata za prioritet
 - opisane aktivnosti poštujući principe jednakosti spolova, nediskriminacije i održivog razvoja.

Financiranje iz izvora ostalih fondova Europskih institucija i Vlada

Uz strukturne i kohezijske fondove postoji niz fondova razvoja lokalnog karaktera i fondova stranih Vlada u svrhu razvoja određenih Regija EU-a.

Potrebno je nasloniti kandidiranje projekata i na navedene projekte jer se pomoću njih može mnogo brže određen dio projekata financirati.

Financiranje projekata iz fondova Vlade Republike Hrvatske

Unatoč ulasku u EU i postojanje niz strukturnih i kohezijskih fondova EU-a, Vlada RH provoditi dalje financiranje niza projekata za razvoj JLS-a preko Ministarstava i Agencija.

Prednost navedenih natječaja je u tome što mnogi od njih financiranju između ostalog i projektnu dokumentaciju za projekte koji se planiraju kandidirati prema strukturnim i kohezijskim fondovima EU-a te što se preko navedenih ostvaruje mnogo brže financiranje nego preko fondova EU-a. Nedostatak navedenih je što su u pravilu takvi iznosi koji se dodjeljuju mnogo manji od onih iz fondova EU-a.

Poljoprivreda i CAP (Common Agricultural Policy)

Hrvatsku poljoprivredu će ulaskom u Europsku uniju određivati u najvećem dijelu zajednička poljoprivredna politika Europske unije (Common Agricultural Policy – CAP), zato je potrebno se upoznati s temeljnim odredbama dokumenata po kojima se provode u praksi mjere CAP-a.

CAP je sustav poticaja i programa koji iznosi 54,7 milijardi €, odnosno 43 % proračuna Europske Unije. CAP kombinira direktne poticaje za kulture uključujući garantirane minimalne cijene za određene proizvode, uvozne tarife i kvote na određenim proizvodima izvan Europske unije. Sadašnja reforma koja je u tijeku trebala bi smanjiti uvozne kontrole i preusmjeriti poticaje u odnosu na zemljišne površine, a ne prema određenim kulturama. Prijelazna faza je trajala do 2012 godine.

Nova faza starta sa usvajanjem Europske zajedničke poljoprivredne politike 2014. godine.

Povijest i očekivani razvoj CAP-a

Europska komisija osnovala je CAP 1960. godine, a 1957. godine je ustanovljeno zajedničko tržište Rimskim Ugovorom 1957. godine. Početni ciljevi Rimskog ugovora bili su:

1. Povećanje produktivnosti promocijom tehničkog napretka i postizanjem optimalne uporabe faktora proizvodnje, posebno rada
2. Osigurati dostojan životni standard ruralne zajednice
3. Stabilizirati tržište
4. Osigurati dostupnosti opskrbe
5. Osigurati potrošačima hranu po prihvatljivim cijenama

CAP je prepoznao potrebu različite socijalne strukture ruralnih područja i prirodnih dispariteta između različitih poljoprivrednih regija i potrebe za postupnim prilagođavanjem i izravnavanjem stupanja njihovog razvitka.

Tada su određene tri vrste mjera:

1. Interventne cijene u slučaju poremećaja na tržištu
2. Izravni poticaji poljoprivrednim proizvođačima kojima su isplaćivani po zemljišnoj površini i količini proizvodnje za određenu kulturu, a što je reformom 2005. ukinuto te je ostalo samo načelo zemljišne površine kao kriterijima, a pojačana je komponenta povoljnog utjecaja na okoliš
3. Kvote koje su bile isplaćivane za stavljanje u strane bile su tzv. kvote stavljanja u stranu tj. smanjenja proizvodnje za određene proizvode kao što su mlijeko, žito i vino zbog prijetnje hiperprodukcije. Sada se također postupno napušta ta metoda stimuliranja, zbog rastućih cijena i povećane potrebe za hranom, odnosno biogorivima.

Godine 1984. ustanovljene su kvote mlijeka koje su dovele do sadašnjih nestašica mlijeka jer su ograničavale pojedine zemlje u apsolutnim iznosima proizvodnje.

Agenda 2000. uvela je termin multifunkcionalnosti poljoprivrednih aktivnosti nastojeći ojačati tri područja:

1. Agroekološke programe
2. Podršku za najzastupljenija područja
3. Potporu u investiranju s ciljem podizanja poljoprivredne produktivnosti i konkurentnosti

Reforma 2003. provedena je istovremeno s ulaskom 10 novih zemalja istočne i južne Europe. Ta reforma dala je veću slobodu zemljama članicama da odaberu dali će se potpore isplaćivati na razini pojedinih gospodarstava ili na regionalnoj osnovi. Korisnici imaju veću fleksibilnost i mogu sami određivati što će proizvoditi osim voća, povrća i stolnog krumpira. Zauzvrat moraju svoju zemlju držati u dobrom stanju plodnosti uz primjenu svih mjera očuvanja okoliša.

Sve više se kao kriterij dodjeljivanja potpora uvodi provođenje mjera zaštite okoliša, dobrobit životinja, kvaliteta i sigurnost hrane te investicije u podizanje produktivnosti. Iz istog razdoblja tj. 2003. godine datiraju i mjere smanjenja stakleničkih plinova što bi trebalo postići u 5,75 % do 2010 i 8 % do 2007, a to praktički znači korištenje obradive zemlje za proizvodnju biogoriva.

U međuvremenu se kroz praksu došlo do spoznaje da je to neprovedivo, budući da Europa ne raspolaže dostatnim slobodnim površinama koji bi namijenila proizvodnji biogoriva jer bi u suprotnom izazvala nesrazmjerno veće povećanje cijena hrane.

Jedan od mogućih pravaca u kojem će evoluirati daljnja reforma CAP-a biti će ukidanje načela financijske solidarnosti, što će značiti da se svaka zemlja financira posebno. Daljnja posljedica je da će bogate zemlje, kao Njemačka, Francuska, Nizozemska i Švedska moći više izdvajati za potporu svojoj poljoprivredi dok će nove članice osobito iz Južne i Istočne Europe moći daleko manje izdvajati za iste namjene. To će značiti da neće moći srednjoročno doseći istu tehnološku i konkurentsku razinu proizvodnje kako bi dostigla tradicionalne članice.

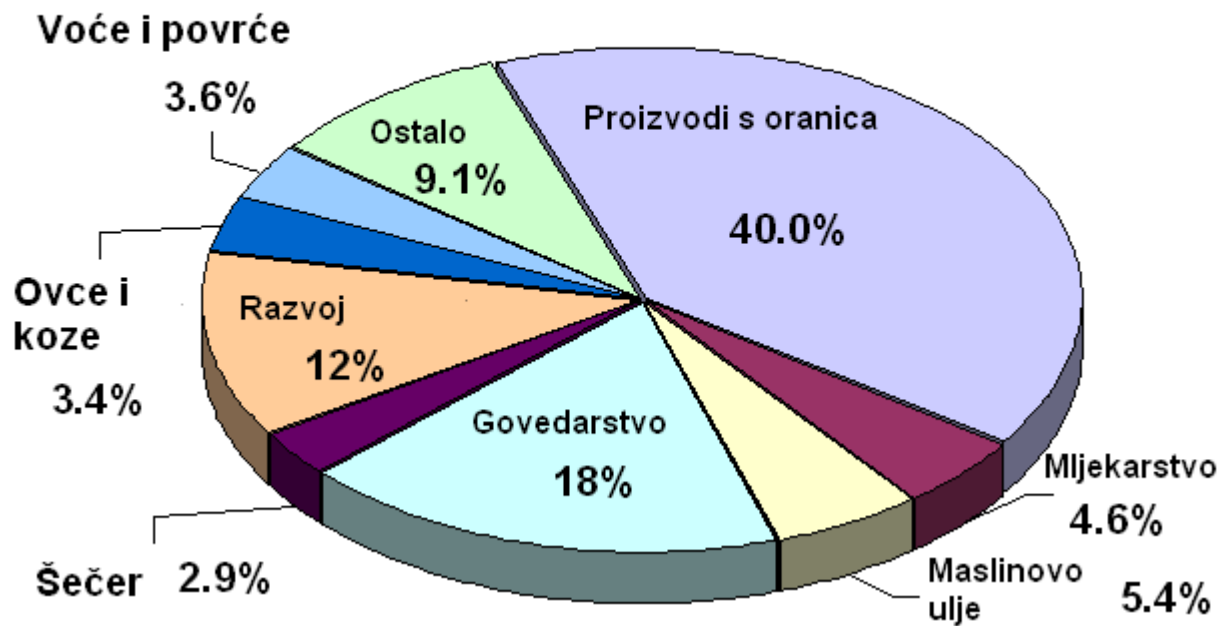
Smatra se da će to biti jedan od glavnih prijedora u debatama o daljnjoj reformi CAP-a. Predstoje također i tvrdi pregovori za promjene u statusu:

1. Mliječnih kvota - najvjerojatnije da slijedi postupno ukidanje tih kvota zbog rastuće svjetske potražnje i već sada nedostatne proizvodnje, pa je postalo apsurdno ograničavati količine
2. Alokacija i transparentnost u CAP isplatama – u sustavu postoje mnoge nejasnoće te sve strane traže preglednost isplata i dostupnost informacija
3. Biogoriva - cilj je smanjenje CO₂ emisije za 20 % u sljedećih 13 godina, a komisija očekuje da će obnovljiva energija do 2020 iznositi 20 % od ukupne potrošnje od čega minimum 10 % biogoriva. Upravo to je postalo problematično zbog nemogućnosti da se značajnije zemljišne površine prenamjene za proizvodnju biogoriva, a bez da se izazovu veći poremećaji na tržištu hrane.

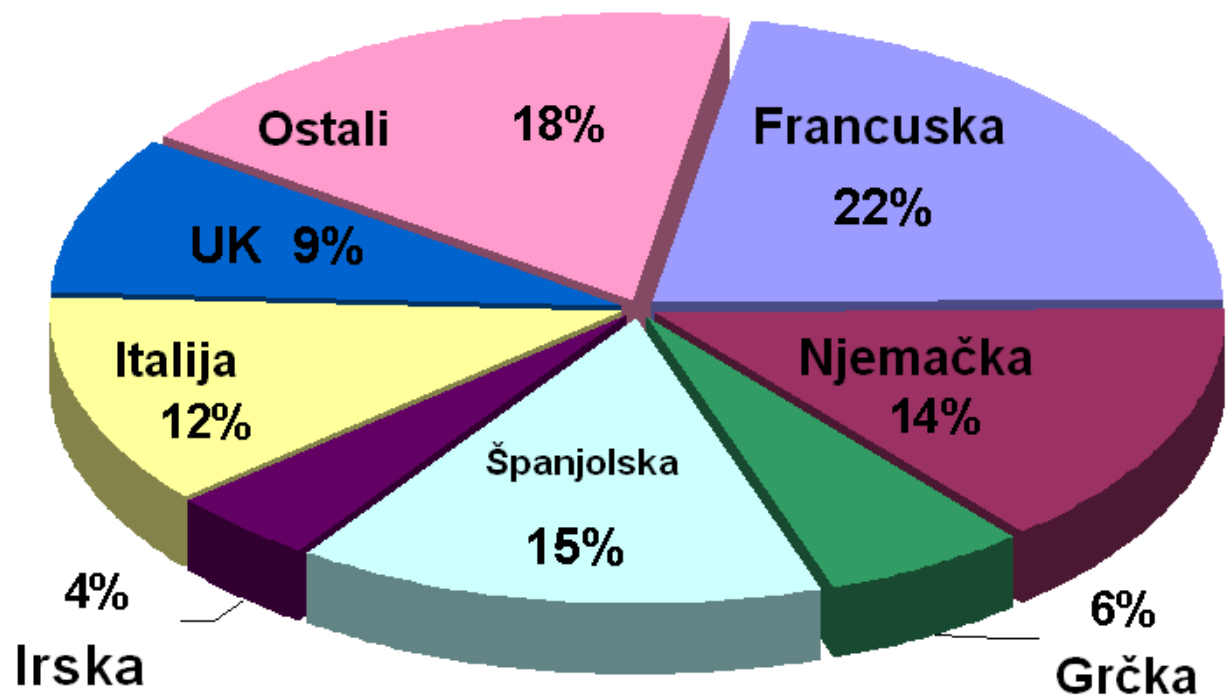
Nove zemlje se smatraju oštećene zbog toga što najveći dio potpora odlazi velikim proizvođačima, a u novim članicama raspoložive su manje zemljišne površine po jednom proizvođaču što ih stavlja u neravnopravan položaj.

Važno je biti upoznat s činjenicama o mogućoj daljnjoj evoluciji politike i prakse CAP-a kako ne bismo imali iluzije i prevelika očekivanja o mogućem sponzorstvu našim poljoprivrednim proizvođačima.

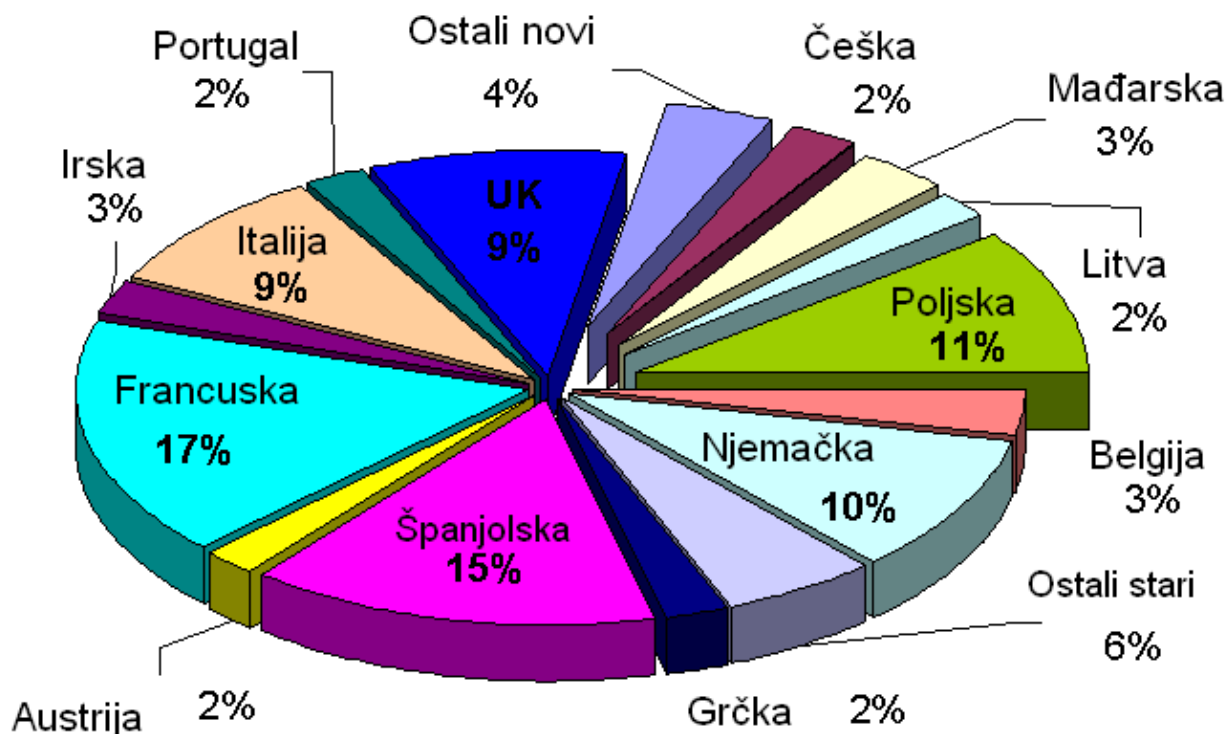
Sektorska struktura fondova CAP-a

Struktura korisnika CAP-a

Postotak obradivih površina u EU po zemljama

Zaključna razmatranja uz CAP

Zajednička agrarna politika u priličnoj je mjeri evoluirala od svojih početnih načela i ciljeva. Dok je po utemeljenju bilo važno podupirati što veću proizvodnju uz dobivanje velikih količina jeftinih proizvoda današnja doktrina temelji se na postizanju ravnoteže koja će prevagnuti prema kvaliteti, ekološko prihvatljivoj proizvodnji i očuvanju okoliša, osiguranju određene količine biogoriva kao dijela obnovljivih izvora energije.

Zemlje nove članice ne mogu više računati na linearnu participaciju u fondovima CAP-a iz razloga što među vaneuropskim zemljama raste otpor i pritisci da se potpore CAP-a smanje jer prema njihovim shvaćanjima stvaraju nepotrebne poremećaje u paritetima cijena, umjetno smanjujući troškove proizvodnje u Europi i samim time neloyalnu konkurenciju prema proizvođačima iz trećih zemalja.

Takva shvaćanja prodiru i u zemljama EU-a pa se sve više zastupa stajalište da bi preusmjeravanjem obilnog financiranja putem CAP-a prema drugim sektorima bili

postignuti daleko veći razvojni efekti, a da bi se dostupnost hrane po povoljnim cijenama mogla postići ukidanjem sadašnjih diskriminatornih uvoznih nameta. Takva se politika pokušava artikulirati u okviru WTO-a u svim pregovorima o usklađivanju tarifa između vodećih industrijskih zemalja i nerazvijenog dijela svijeta.

Od svega ovoga za nas je bitno usvojiti ta nova doktrinarna načela koja će najkraće upućivati na:

- Okrupnjavanje zemljišnih površina
- Proizvodnju visokokvalitetnih proizvoda
- Smanjenje nitratnih gnojiva po jedinici površine (u tomu Hrvatska neće imati problema jer ni sada ne postoji prekomjerno korištenje umjetnih gnojiva).
- Također se valja oduprijeti očitoj zabludi da se može proizvesti dovoljno biogoriva koliko predviđaju energetske povelje, a da se značajno ne smanjuju površine namijenjene proizvodnji hrane

Kriteriji za odabir projekata

Odabir projekata važan je proces. Projekti odabrani za provedbu kroz LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA moraju biti u skladu s dogovornom LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA strategijom te s županijskim i nacionalnim strategijama i planovima. Projekti moraju biti izvedivi i moraju biti selektirani na transparentan način. Ove i druge kriterije razmotrila je konzultantska tvrtka Jaić Consulting d.o.o. te donijela odluku o procesu odabira projekata i njima pripadajućim kriterijima opisanim u Tablici 4.1

Tablica 4.1: Dogovorni kriteriji za odabir projekata

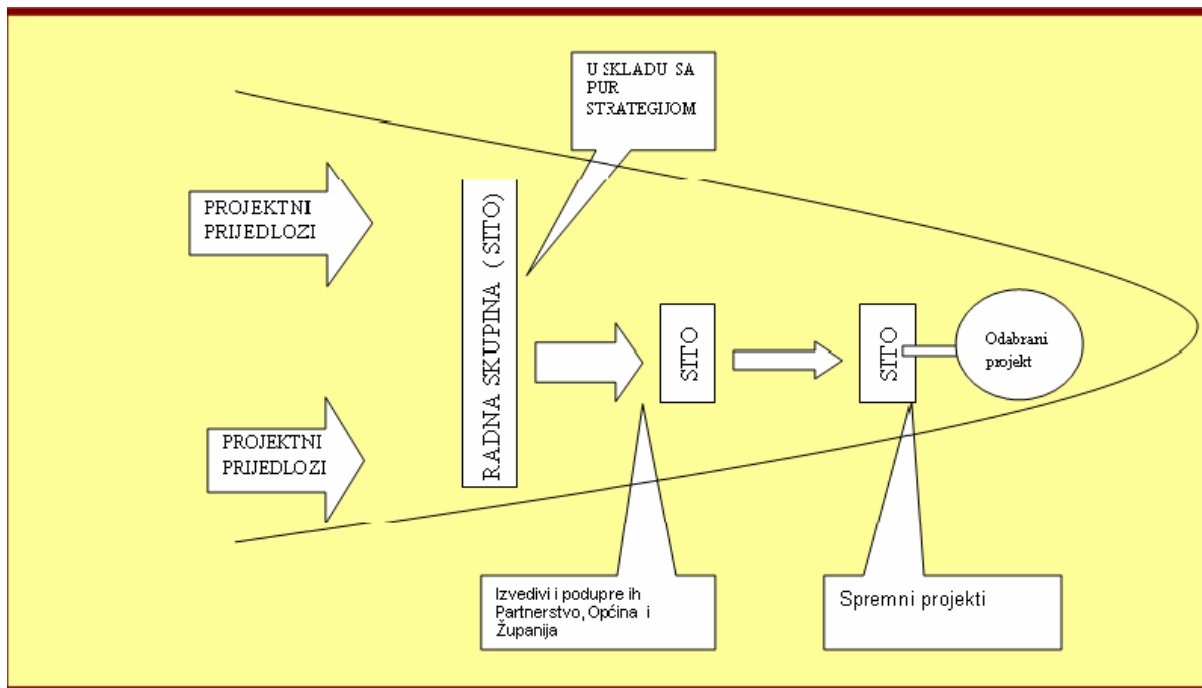
Stupanj	Kriteriji (Projekti bi trebali)	Ishodi
IDENTIFIKACIJA Ovim se procesom odabiru projekti.	<p>Mogu biti u bilo kojoj fazi razvoja projekta, od početne zamisli do detaljnog plana, ali moraju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Odražavati strategiju LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a – tj. pozivati se na pitanja iz osnovne i SWOT analize i proizlaziti iz prioriteta i mjera LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a. ☐ Podudarati se sa ostalim odobrenim planovima (tj. postojećim i odobrenim nacionalnim/ županijskim prostornim planovima i planovima jedinica lokalne samouprave) <p><u>I u najboljem slučaju bi trebali:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Pridonosi poboljšanju ekološkog upravljanja Općine Viškovci ☐ Pridonosi održanju lokalne infrastrukture ☐ Graditi lokalne kapacitete u privatnom ili javnom sektoru 	<p>Dugačka lista projekata s pravom prvenstva koji zadovoljavaju kriterije podijeljene po sektorima. Ti sektori bi se u potpunosti trebali prilagoditi vladinim (i donatorskim) sektorima.</p> <p>Karakteristični sektori bi bili:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Razvoj poduzetništva ☐ Razvoj poljoprivrede ☐ Infrastruktura i “smeđi okoliš” (kanalizacija, odlagališta otpada i sl.) ☐ Prosvjeta i razvoj ljudskih resursa ☐ Zdravstvo isocijalna skrb ☐ Kulturna baština, zeleni okoliši turizam

	☐ Općenito se prilagođavati horizontalnim načelima EU	
--	--	--

Stupanj	Kriteriji (Projekti bi trebali)	Ishodi
<p>DAVANJE PRVENSTVA (PRIORITETA)</p> <p>Primjena ovih kriterija će se poslužiti prethodno utvrđenim podacima koji uključuju izbor, opseg, troškove i dobrobiti.</p> <p>Ako su ovi nepostojeći, ostaje neizvjesno da li će projekt biti svrstan pod projekte sa pravom prvenstva.</p>	<p>Obavezni kriteriji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mora biti označen kao projekt sa pravom prvenstva od strane Partnerskog odbora</i> • <i>Može se brzo razviti u potpuno izvediv i ponuditi detaljni plan izvedbe – (bez značajnijih tehničkih, ekoloških, financijskih, privrednih ili socijalnih pitanja)</i> • <i>Može se brzo izgraditi – npr. nabavka zemljišta ne predstavlja problem, postojeća lokacijska/građevinska a dozvola</i> • <i>Raspoloživa sredstva sufinanciranja. Prikazati druge izvore sufinanciranja do 20 % troškova projekta</i> • <i>Početna procjena optimizira dobrobit prema troškovima</i> • <i>Može biti rukovođen i održavan od strane odgovorne organizacije</i> <p>Poželjni kriteriji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Da predstavlja preduvjet za provedbu slijedećih projekata</i> • <i>Potencijalno privlači dodatne Fondove Općini i Županiji</i> • <i>Nadopunjuje ostale LRS - STRATEGIJA</i> 	<p>Lista VISOKO PRIORITETIZIRANIH projekata u svakom od sektora koji uglavnom zadovoljavaju pred izvedbu. Ovo prilagođavanje prioriteta na lokalnoj razini sa prioriteta vlade i donatora olakšava pristup sredstvima financiranja. Projekti iz svakog sektora trebaju biti upakirani tako, počevši od onih sa najvećim pravom prvenstva, da se što bolje prilagode postojećim sredstvima financiranja.</p> <p>Ako je projekt sa pravom prvenstva proglašen neizvedivim, onda se mogu uključiti daljnji prioritetni projekti iz istog sektora.</p>

	<p>LOKALNOG RAZVOJA projekte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promovira socijalnu uključenost 	
<p>NACRT PROJEKATA za sve projekte sa pravom prvenstva</p>	<p>SVI prioritizirani projekti trebali bi uključivati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predmet, prioritet i mjeru za koju se veže prijedlog projekta • Kratki opis postojeće situacije • Kratki opis prijedloga rješenja koji sadržava mogućnosti, ciljne korisnike, dopunske projekte i operativne odgovornosti • Trenutni status pripreme • Sva ključna pitanja u vezi sa okolišem ili nabavkom zemljišta <p>Uključenje u prostorni plan za visoko prioritizirane projekte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Točni izdaci u rasponu od manje ili više 25 % • Početna procjena o koristima • Definiranje organizacije za sufinanciranje (i fondovi) • Kratak pregled plana primjene sa pripremljenim vremenskim tijekom i odgovornostima. 	<p>Matrica za projekte sa pravom prvenstva prema sektoru kao što je pokazano u tablici ispod:</p>

Od projektnog prijedloga do provedbe projekta!

“Prosijavanje” Proces odabira projekata: Neki projekti možda neće uspjeti!

Ako nisu jasno opravdani i odgovarajući tj. ako nisu u skladu s LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA strategijom i nacionalnim programima i prioritetima donatora itd.

Okvirni prioritetni projekti i “pipeline” (mreža) projekata

Dogovorni kriteriji za odabir projekata vode identifikaciju projekata. To je dinamičan proces, i uključuje davanje prvenstva (prioriteta) onim projektima koji su u skladu s LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA strategijom i koji su spremni za provedbu odnosno kompletirani s potpunom i pozitivnom procjenom izvedivosti. Slijedeći nakon tih prioritetnih projekata biti će oni projekti koji trebaju biti detaljizirani do različitih stupnjeva. Svi ti projekti sačinjavaju “pipeline” projekata koji se jednostavno mogu podijeliti na slijedeće:

- **Projekte koji su spremni za provedbu** - Projekti spremni za provedbu, sve potrebne dozvole su dobivene i potpuna procjena izvedivosti je završena i pozitivna.

- **Projekte koji zahtijevaju potpunu procjenu izvedivosti** - Projekti koji mogu imati pozitivnu pred-studiju izvedivosti, ali za koje je sada potrebna potpuna studija izvedivosti, detaljni plan i/ili procjena troškova i koristi (cost-benefit analiza).
- **Projekte za koje su još potrebne pred-studije izvedivosti te početne procjene učinaka**
- **Projekti koji zahtijevaju procjenu izvedivosti i ranu procjenu učinaka.**
- **Projektne prijedloge** - Ideje koje će trebati razviti u projekte.

Očekuje se da će se cjelokupni "pipeline" projekata izraditi na način pokazan na slici 5.2. Ideja je razvijati sve više i više prikladnih projekata za provedbenu fazu nego što je slučaj na početku provedbe LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA -a. Slika 5.2 je shematski prikaz relativnih udjela svakog sektora tijekom vremena.

"Pipeline" projekata je proces koji se često opisuje kao početni dio upravljanja projektnim ciklusom. Projektne ideje najvažniji su dio ovog procesa. Ideje se moraju u budućnosti tražiti putem dobro organiziranih javnih poziva što će omogućiti široko sudjelovanje u LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA procesu (i općenito u razvoju Općine). Taj postupak valja ponoviti dvaput godišnje kako bi se osiguralo da se dobre ideje, u bilo koje vrijeme tijekom ovog postupka, mogu razviti u projekte. Sve ideje dostavljaju se u sličnom formatu koji se može prenijeti u bazu podataka i razvrstati prema ključnim kriterijima.

Priprema projekata mora se obavljati za mnogo projekata prema njihovom stupnju pripremljenosti za provedbu. U bilo koje vrijeme, projekti koji su spremni za provedbu biti će u početnom stadiju provedbe dok će se istodobno raditi studije izvedivosti i pred-izvedivosti za druge projekte, u nadi da će se "proizvesti" projekti spremni za provedbu odmah nakon kraja provedbe prvog kruga projekata. Cilj je da se uvijek ima u provedbi što više relevantnih projekata u Općini – koliko god sustav to može

podnijeti. Posebice relevantni projekti su oni koji mogu kombinirati više od jednog prioriteta. To bi moglo uključivati one projekte koji razvijaju i čine dostupnom nove ili odgovarajuće tehnologije za lokalne tvrtke kroz predloženi lokalni Centar za nove tehnologije. Time bi se rješavale poslovne potrebe za uslugama, potreba za razvijanjem veće lokalne stručnosti na visokim položajima te potreba za boljim povezivanjem obrazovanja s potrebama lokalnih poduzeća.

HORIZONTALNE TEME EUROPSKE UNIJE

LRS- strategija lokalnog ravoja Općine Viškovci zamišljen je tako da se adekvatno odnosi prema slijedećim važnim razvojnim temama Europske unije:

- Razvoj informacijskog društva
- Promocija jednakih mogućnosti i ljudskih prava
- Upravljanje okolišem i "održivost"
- Nastavak privatno-javnog partnerstva i učinkovite demokracije

Strategija informacijskog društva za Općinu Viškovci

Informacijsko društvo se već pokazuje kao jedan od glavnih pokretača ekonomskih i društvenih promjena u Europi. Više nije slučaj da je ekonomski rast moguć ako samo neki pojedinci imaju pristup informacijama. Prijelaz prema informacijskom društvu zahtijeva sudjelovanje svih. No njegov potencijal nije u Općini Viškovci u potpunosti iskorišten iako je prepoznato da je informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT) bitna komponenta za povećanje poslovne konkurentnosti.

Poslovna upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) u Općini Viškovci relativno je niska u usporedbi s drugim općinama i regijama u Hrvatskoj i vrlo niska u usporedbi sa razvijenim regijama Europske unije. Uz sve veći broj konkurentskih tvrtki u drugim zemljama i općinama koje iskorištavaju prednosti

proširenih tržišnih prilika, važno je da sva poduzeća mogu iskoristiti prednosti IKT-a i da njihovi zaposlenici imaju za to potrebne vještine.

Postoji opasnost da će informacijsko društvo načiniti **digitalnu podjelu** i povećati mogućnosti onima koji već posjeduju određene vještine, istovremeno smanjujući mogućnosti onima koji ih ne posjeduju. Predviđeno je da će LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA i Općina uzvratiti sistemskom integracijom IKT vještina u sve vrste aktivnosti, a osobito za aktivnosti za koje je važno razviti osnovne i ključne vještine. Oni kojima nedostaju osnovne/ključne vještine najvjerojatnije će imati najslabiji pristup IKT uslugama i opremi.

Neupoznatost s IKT-om vjerojatnije će povećati poteškoće koje pojedinci imaju pri pristupanju mogućnostima i sad i u budućnosti. Stoga će se posebno poticati projekti u području prioriteta ispod osnovnih i ključnih vještina kako bi se pokazalo da su ICT vještine uzete u obzir u smislu sadržaja i isporuke (učinak pokazivanja) predloženih aktivnosti treninga. Aktivnosti osnovnih i ključnih vještina trebale bi osigurati da igraju ulogu u opremanju sudionika da postanu sudionici digitalnog doba sigurni u svoje znanje i upotrebu IKT-a. Općina će igrati ključnu ulogu u tome da informacijsko društvo bude među glavnim temama LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a . S vremenom će informacijsko društvo utjecati na način na koji gotovo sve tvrtke u Općini posluju. Neke su već svjedokom dolaska novih konkurenata koji nisu postojali prije dvije ili tri godine. Novi kanali isporuke pružaju i mogućnosti i prijatnije. Oni koji reagiraju najbrže i idu u korak s novim razvojem dobit će najviše od nove dinamike poslovnog okruženja. Imati mogućnost odgovora na uvijek promjenjivo tržište, zahtijeva mogućnost i ključne vještine koje su prethodno uočene kao važan element strategije. To se naročito odnosi na sektore i tvrtke na određenim lokacijama koje koriste tehnologiju kako bi prevladale probleme koje uzrokuje njihov periferan položaj, imaju mogućnost proširiti se tamo gdje to prije nije bilo moguće, jačajući i modernizirajući time gospodarstvo.

Provedba strategije informacijskog društva

Strategija će se provoditi kroz cijeli LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA, a stavljanje IKT-a među najvažnije teme važno je za univerzalno sudjelovanje u informacijskom društvu. Gotovo svi aspekti LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a imat će neku ulogu u isporučivanju različitih aspekata strategije. Osobito **vježbe podizanja svijesti** moraju biti dio ne samo poslovnog okruženja, nego i inicijativa za obuku i postizanje vještina u svrhu promicanja ruralnog razvoja i zajednice. Nadalje, kao dio provedbe LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA -a raditi će se na slijedećem:

- Osiguravanju da novi objekti imaju odgovarajuću infrastrukturu informacijske i komunikacijske tehnologije
- Pružanju informacija putem IKT-a o svim savjetodavnim i marketinškim aktivnostima
- Pružanju fleksibilne IKT obuke dostupne što široj javnosti
- Osiguravanju da aktivnosti na poslovnom razvoju iskorištavaju IKT gdje god je to moguće.

Svaki projekt i podnositelj projekta biti će "provjeravan" prema tome kako će projekt dalje razvijati informatičku tehnologiju u Općini. Biti će pripremljene **smjernice** svim podnositeljima projekata. Ove smjernice namijenjene su kao pomoć podnositeljima projekata da znaju koji je minimalni prag kvalitete za IKT kao horizontalne teme u Općinskom LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-u.

Smjernice će biti pripremljene prema vrsti aktivnosti projekta kako bi se potaknulo razumijevanje najboljih praksi i da bi se upozorilo podnositelje projekata na načine na koje IKT sve više utječe na gospodarski i osobni život u Europi.

Ovim smjernicama nije namjera da pokriju svaki primjer. Podnositelji projekata potiču se da budu kreativni u načinima na koje IKT može dodati vrijednost. Podnositelji

projekata se moraju izjasniti koje akcije su već poduzeli ili namjeravaju poduzeti i kako se to odnosi na sveprisutnu temu o IKT-u. Primjeri kako se IKT može koristiti u raznim razvojnim programima slijede u nastavku (biti će traženo od podnositelja projekata da opišu i brojčano izraze, ukoliko je to moguće, kako će se informacijska i komunikacijska tehnologija koristiti u njihovim projektima).

Projekti koji uključuju osobni razvoj i razvoj zajednice

Razvoj zajednice povezan je s pružanjem lokalnih usluga kako bi se zadovoljila lokalna potreba, a često ih isporučuju organizacije iz zajednice ili dobrovoljne organizacije. IKT igra sve važniju ulogu u pomaganju zajednicama i dobrovoljnim organizacijama da se učinkovitije posvete svojim klijentima, zagovarateljima i sponzorima. IKT također omogućuje elektronsku isporuku usluga u zajednici ili da se fizičko pružanje usluga u zajednici obogati digitalnim sadržajem.

Razvoj zajednice se također odvija putem IKT-a, putem projekata koji lokalne ljude uključuju u projekte koji imaju za njih nešto značajno, kao što je lokalna ili obiteljska povijest. Na taj način lokalni ljudi se potiču na učenje IKT vještina, fokusiranje na projekt na koji je zajednica ponosna i razvoj osobnih vještina, kao što je rad u timu ili u organizaciji. Podnositelji projekata trebali bi razmotriti potencijal korištenja IKT-a u angažiranju ljudi u aktivnostima zajednice.

On-line izvori mogu pružiti potporu onima kojima je potreban osobni razvoj, osobito tijekom ponovnog ulaska na tržište rada. Na portalima se mogu naći ažurne informacije o mogućnostima učenja, brizi za djecu, dostupnim financijskim sredstvima za pojedince kako bi poboljšali svoje izgled, pripremi molbe za radno mjesto i savjeti o karijeri. Projekti koji uključuju osobni razvoj trebali bi uzeti u obzir kako on-line izvori mogu dodati vrijednost njihovim ciljevima.

Projekti koji uključuju turizam

Internet ima znatan učinak na turističku industriju. Potrošačima je pružen neograničen pristup informacijama o svakom aspektu turističkih iskustava i povećana je konkurencija u turističkoj industriji. Podnositelji projekata trebali bi pokazati kako namjeravaju učinkovito primijeniti IKT u svrhu promicanja, informiranja i prodaje pomoću Interneta za turizam u Hrvatskoj i pokazati združeno promišljanje s ostalim on-line turističkim inicijativama u Hrvatskoj.

Multimedijalne sadržaje je sada moguće prenijeti preko niza platformi, interaktivne digitalne televizije, tekstualnih poruka, bežičnih aplikacijskih protokola, Interneta na osobnom računalu i *touch screen* terminalima. Podnositelji projekata trebali bi uzeti u obzir kako se platforme s digitalnim pristupom mogu učinkovito upotrijebiti da bi se korisniku isporučio sadržaj vezan uz turizam.

Multimedijski sadržaj nudi nove i učinkovite načine da se prenese tumačenje kulturne baštine. Podnositelji projekata trebali bi uzeti u obzir kako bi njihovi klijenti mogli dobiti bolju uslugu pružanjem multimedijских sadržaja na strateškim turističkim lokacijama.

Projekti koji uključuju i obrazovanje

IKT ima sve veći utjecaj na obrazovnu okolinu u smislu on-line materijala koji služe kao dopuna tradicionalnim praksama učenja, a isto tako i omogućuju ljudima učenje na daljinu. Podnositelji projekata trebaju pokazati da su uzeli u obzir potencijal IKT-a u dodavanju vrijednosti svojim projektima obuke ili obrazovanja i tamo gdje je odgovarajuće, detaljno objasniti način na koji oni namjeravaju upotrijebiti platforme s digitalnim pristupom i digitalnim sadržajem kako bi postigli odgovarajuća znanja i proširili sudjelovanje u učenju.

Interaktivne ploče, bežične pločice i prenosive radne stanice primjenjuju se kreativno u obrazovnom okruženju. Omogućuju predavaču i učeniku interakciju na novi način

koji obogaćuje iskustvo učenja i nudi nove intuitivne načine prenošenja kompleksnih ideja. Podnositelji projekata trebaju naznačiti kako su uzeli u obzir potencijal tih uređaja u ispunjenju svog projekta.

Strategija jednakih mogućnosti u Općini

Općina Viškovci osigurati će prikladnu spolnu ravnotežu i zastupanje ključnih organizacija civilnog društva unutar institucionalne strukture odabrane da provodi LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA. Nadalje, tema jednakih mogućnosti provoditi će se u svim prioritetima kroz aktivnosti kojima se pruža podrška. Podnositelji projekata trebati će objasniti kako namjeravaju provoditi načela jednakih mogućnosti unutar svojih projekata za koje traže podršku LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a. Namjera ovakvog pristupa je dati što veću važnost načelu jednakih mogućnosti. LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA će promicati jednak pristup svih ljudi obrazovanju, obuci i mogućnostima zapošljavanja koje nudi LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA bez obzira na spol, invaliditet ili etničko porijeklo. Da bi se to postiglo, nastojati će se postići tri cilja koji će biti integrirani kroz cijeli LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA .

Prvi cilj je povećati i osigurati pristup obrazovanju, obuci i mogućnostima zapošljavanja za žene, invalide i druge skupine.

Kontinuirano gospodarsko napredovanje može se postići samo ako se prethodno isključenim skupinama osigura pristup višim razinama obuke i na kraju poslu višeg platežnog razreda. To je moguće djelomično ostvariti osiguranjem jednakog pristupa mjerama za podršku poslovanju i obuci za poduzetnike, npr. fleksibilnim pristupom isporuci obrazovanja i obuke, strategijom za usklađivanje posla i doma koje poslodavci primjenjuju, treningom o jednakosti i fizičkom okolinom koja pruža podršku u smislu jednakosti pristupa, sigurnosti i brige za djecu. Javit će se i potreba postavljanja prioriteta za žene koje se vraćaju u radni odnos, samohrane roditelje, honorarne radnike i one koji su dugo bili isključeni iz tržišta rada (npr. zbog invalidnosti, lošeg zdravlja, slabih sposobnosti), od kojih svi imaju iskustva s poteškoćama u pristupu dobroj obuci i mogućnostima zapošljavanja.

Drugi cilj je povećati broj žena i invalida s osiguranim pristupom obuci i zaposlenju u višim platežnim razredima i sektorima viših vještina i samozapošljavanja.

Da bi članovi isključenih skupina u potpunosti iskoristili mogućnosti povećanog pristupa koje nudi LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA , važno je da poslovne i obrazovne organizacije uzmu u obzir njihove potrebe kako bi im omogućili da u potpunosti doprinesu gospodarstvu Općine.

Fleksibilna obuka i mogućnosti zapošljavanja, posebna podrška kako bi se povećao pristup poduzetničkim fondovima i savjetima, inovativni planovi kojima bi se potaklo na obrazovanje više razine i dobro plaćene karijere, netradicionalne mogućnosti zapošljavanja, povećano uključanje na više razine putem IKT-a su sve primjeri mogućnosti dostupnih u programu kako bi se postigao ovaj cilj.

Treći cilj je povećati broj poslodavaca i organizacija koje pružaju obuku i primjenjuju politike jednakih mogućnosti i radnih praksi kako bi se uskladio radni i obiteljski život.

Razvoj dobrih struktura jednakosti u praksi povećat će mogućnost da se iskoriste i razviju vještine i talenti svih onih koji mogu poboljšati ekonomsko bogatstvo zemlje.

Npr. poslodavci, pružatelji obuke i treninga trebali bi unutar svojih organizacija razviti strategije za primjenu jednakih prilika i metode obuke koje uzimaju u obzir potrebu za razvojem fleksibilnih radnih aranžmana i metoda isporuke treninga, podrške za brigu o djeci i starijim osobama, pristupačna okruženja i shvaćanje da se usklađivanje obitelji i posla primjenjuje jednako na muškarce kao i na žene.

Provedba strategije jednakih mogućnosti

Općina Viškovci će provoditi strategiju jednakih mogućnosti kroz:

- Promicanje jednakosti muškaraca i žena u cijelom LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA -u;
- Pomagati ljudima s poteškoćama u omogućavanju pristupa poslovima, robi i uslugama;
- Promovirati društveno uključivanje za one ljude koji ostaju marginalizirani u gospodarskom i društvenom životu Općine .

Poduzimanje aktivnosti kako bi se postigle jednake mogućnosti i društveno uključivanje ne može se ignorirati iz sljedećih razloga:

- Poboljšavaju pribavljanje i odabir kadrova jer pružaju pristup široj paleti talenata i sposobnosti u širokom rasponu zajednica.
- Povećavaju zadovoljstvo klijenata i time poboljšavaju ugled tvrtke ili organizacije koja zauzvrat poboljšava pristup novim ili prethodno nedostižnim tržištima ili skupinama, a koja bi mogla povećati svoje mogućnosti za pristup javnim i etičkim ulaganjima.
- Organizacija postaje poželjan poslodavac što mu omogućuje odabir "najbolje osobe" za određeni posao, poslovnu priliku ili obuku. Dulje vrijeme zadržavanja jedne osobe na nekom radnom mjestu vodi do smanjenja troškova ponovnog pribavljanja kadrova i obuke, a povećava motiviranost i produktivnost.
- Štite od troškova koji su posljedica diskriminacije. Sudski postupci su skupi u novčanom, vremenskom i moralnom smislu i negativno utječu na ugled.

Strategija upravljanja okolišem Općine

Održivi razvoj se najčešće definira kao **"Razvoj koji zadovoljava potrebe današnjice bez kompromitiranja mogućnosti da buduće generacije zadovolje svoje potrebe"**.

Održivi razvoj neodvojivo je povezan s društvenim i gospodarskim aktivnostima. Aktivnost koja se u jednom području odvija nauštrb druge dugoročno nije održiva. Npr. mnogi izvori u prirodi su ograničeni i jednom kad ih se ukloni ili iscrpi, naškodit će se razvoju za buduće generacije. Potrebno je osigurati gospodarski rast koji je učinkovit, socijalno prihvatljiv te da nema negativan utjecaj na okoliš.

Predanost Europske unije okolišu i održivom razvoju zajamčena je ugovorima iz Maastrichta i Amsterdama. Europsko vijeće iz Göteborga naglasilo je važnost ujednačavanja gospodarskog rasta s ciljevima održivog razvoja. Sve inicijative koje sufinancira EU moraju nužno uzeti u obzir postojeće stanje u okolišu i osigurati da nijedna interventna politika nema negativan utjecaj na okoliš.

Kako je već opisano u prvom poglavlju (Osnovna analiza), u Općini i postoje vrijedni dijelovi okoliša koje je potrebno zaštititi kako bi u njima mogle uživati i buduće generacije. Stanje okoliša u Općini sve je više pod prijetnjom onečišćenja. Otpadne vode ispuštaju se u okoliš bez pročišćavanja, prikupljeni otpad se ne tretira adekvatno, a postoje i brojna ilegalna i nekontrolirana odlagališta otpada. Osim toga, ukoliko Općina počne koristiti svoje prirodne resurse (šume, zemljište, voda) na sustavniji način kako bi se povećala zaposlenost, može se pretpostaviti da bi takvo korištenje prirodnih resursa, ukoliko nije dobro planirano i organizirano, moglo imati dodatni negativan utjecaj na stanje u okolišu.

Općina Viškovci integrirati će pitanja održivog razvoja u sve aspekte LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a. U viziji Općine ugrađeni su principi održivog razvoja, a postoji i poseban prioritet koji se direktno odnosi na pitanja zaštite okoliša i održivog razvoja.

To je prioritet pod nazivom "Zaštita okoliša", a njemu pridružene mjere su:

- Poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje;
- Programi edukacije o važnosti zaštite okoliša;
- Jačanje uloge nevladinih organizacija za zaštitu okoliša;
- Unapređenje praćenja stanja u okolišu.

Prioritet 7 "Komunalna infrastruktura" također uključuje mjere koje su važne za održivi razvoj stanovišta, a to su:

- Izgradnja i unapređenje sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda;
- Sanacija postojećih odlagališta otpada te sanacija divljih deponija.

Prilikom provedbe LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a, Općina Viškovci će voditi posebnu pažnju da jačanje gospodarstva **ne znači** pojačan pritisak na okoliš. Morat će se osigurati da projekti koji će se provoditi u LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-u dokažu svoj pozitivan učinak na okoliš, odnosno da su mogući negativni učinci na okoliš svedeni na minimum. Od predlagača projekata će se tražiti da opišu koje će mjere poduzeti da zaštite okoliš i smanje bilo kakve negativne učinke na okoliš.

Strategija razvoja partnerstva i učinkovite demokracije

Partnerski dogovori na nacionalnoj i lokalnoj razini predstavljaju kamen temeljac gospodarskih programa koje sufinancira EU. Posljednjih 20 godina partnerstva na lokalnim područjima postala su popularna u Europi kao odgovor na socio-ekonomske promjene. Ovakva partnerstva vidljiva su u slučaju rada lokalnih i regionalnih vlasti s poslovnim i civilnim organizacijama u planiranju i izvršavanju razvojnih inicijativa.

Partnerstvo se smatra načinom postizanja maksimalne mobilizacije resursa i utjecaja te je dokazano učinkovito kao odgovor na krizne situacije u gospodarstvu. Ovakve situacije odnose se na zatvaranje velikih tradicionalnih industrija, povećanje siromaštva i socijalnu isključenost. U nedostatku partnerskih dogovora smanjene su šanse za uspješan lokalni gospodarski razvoj. Interesne skupine mogle bi pokušati odgovoriti na glavne strukturalne probleme bez potrebnih informacija ili svijesti o dostupnoj potpori. Nedostatak partnerstava također nosi rizik od udvostručavanja i ponavljanja već poduzetih akcija, kao i opasnost da aktivnosti i projekti ne dospiju do onih korisnika kojima je podrška najpotrebnija. Općina Viškovci u procesu izrade LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a koristi radne grupe. Početkom izrade LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a formirano je zasebno tijelo, radna grupa, koja djeluje kao savjetodavno tijelo Općine unutar LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA procesa. Članovi ovog Odbora izabrani su od samih interesnih skupina kao njihovi predstavnici. Tijekom izrade LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a, radna grupa konzultirana je u svim važnijim pitanjima razvoja i pripreme strategije. Na taj način jača se participacijska demokracija u Općini .

U Osnovnoj analizi navedeno je da je civilno društvo u Općini nedostatno razvijeno. Razvoj civilnog društva Općina smatra vrlo važnim i jedan od prioriteta direktno se odnosi na njegovo jačanje s ciljem povećanja njegova utjecaja na razvoj u Općini .

Mjere koje su pridružene tom prioritetu su slijedeće:

- Promocija civilnog sektora i podizanje svijesti o njenoj ulozi i važnosti te jačanje uloge civilnog društva u procesima odlučivanja;
- Izrada i provedba programa za poboljšanje strukture i mehanizama za podršku neprofitnim organizacijama i organizacijama civilnog društva;
- Poticanje volonterstva;
- Umrežavanje organizacija civilnog društva te poticanje međuopćinske i međudržavne suradnje civilnog sektora.

Provedbom LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a nastaviti će se ustanovljeni partnerski odnosi. Jačanje općinskih kapaciteta i sposobnosti pratiti će i povećanje mogućnosti lokalnog stanovništva da upravljaju svojim gospodarskim razvojem. Unutar same vizije Općine do 2012. godine napominje se da će većina uspjeha Općine biti rezultat zajedničkih napora javnog, poslovnog i civilnog sektora što potvrđuje da je Općina spremna otvoreno surađivati sa svim sektorima na gospodarskom razvoju. Jedinica za provedbu projekata LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA -a osigurat će da se načelo partnerstva poštuje tijekom provedbe LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a.

Razvojni učinak LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a

Razvojne učinke LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a u ovoj fazi teško je kvantificirati. Općenito, ciljevima se navode poželjni učinci, a prioritetima poželjni rezultati koji vode do tih implikacija. Bolja kvantifikacija ovoga nastat će iz sustava za ispitivanje i provedbu LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a koji će sve više omogućivati utvrđivanje i mjerenje promjena koje prate LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA. U donjoj Tablici 4.2 izložena je ideja o potrebnim učincima kojima će se LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA vremenom morati moći baviti. Načela su jeftini programi, poboljšavanje veza i smanjivanje prijevoznih troškova uz razvijanje ove lokacije u poznatu lokaciju kako međunarodne trgovinske

službe, tako i industrije. Jedinica za provedbu projekata ili Razvojna agencija, osnovat će se unutar općinske strukture i biti centralno mjesto provedbe LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA- a.

Tablica 4.2: Očekivane koristi LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA strategije

Sektor	Utjecaj na gospodarstvo	Potencijalne dobiti od djelotvornosti	Uspješnost predloženih djelovanja	Strateške koristi
Poljoprivreda, šumarstvo	Politika niskih cijena i institucionalne mjere. Koristi od proizvodne specijalizacije i gospodarenja prirodnim resursima.	Mali input kapitala potencijalno velike dobiti. Dobiti unutar Općine kroz proizvodnu specijalizaciju i poboljšani marketing	Rješava problem ograničene specijalizacije. Može biti usmjerena na skupine s malim prihodima i poboljšati vertikalno povezivanje i upravljanje resursima	Povećat će trgovinu putem specijalizacije proizvodnje. Postavit će temelj za budući razvoj u seoskim područjima.
Industrija	Jeftini programi za jačanje izravnih ulaganja i organiziranje pojednostavljenih postupaka ulaganja. Poboljšava vezu između inozemne i lokalne industrije	Uklanja početna ograničenja ulaganja u industriju. Niska razina državne intervencije	Izrađen poseban program za siniregiju koji rješava neposredna ograničenja.	Stvorit će platformu za hrvatsko i inozemno ulaganje. Postavlja temelj za buduću industrijalizaciju. Visoka komplementarnost.
Trgovina i ulaganje	Poboljšava regionalno gospodarstvo uklanjajući prepreke za gospodarsku aktivnost	Jeftino izravno ulaganje u javni sektor. Poboljšava učinkovitost uklanjanjem administrativnih i upravnih uvjeta (odredbi)	U visokoj mjeri usredotočen na trgovinu. Izravno rješava ograničenja.	Izravno će povećati intra-općinsku i međuopćinsku trgovinu, odnosno nacionalnu trgovinu. Visoka komplementarnost.

Promet i veze	U kratkom roku smanjit će troškove prijenosa i prijevoza. Znatne koristi od izgradnje IKT mreže u srednjem i dugom roku	Jeftina studija i institucionalne mjere. Preostaje da se odredi bolja učinkovitost kao rezultat studija izvedivosti	U visokoj mjeri usmjeren; odredit će odluku o budućim potrebama prometa i veza.	Vrlo komplementarne u srednjem i dugom roku. Poboljšani promet i veze ubrzat će zamah Općine i lokacije: preduvjet budućeg rasta.
Razvoj ljudskih resursa	Veći utjecaj na gospodarstvo kroz stručnu obuku, edukativne programe i pomoć pokretljivosti radne snage	Poboljšano upravljanje ljudskim resursima i uštede zahvaljujući djelotvornosti lokalne administracije (uprave).	U visokoj mjeri usredotočen na važno pitanje tržišta radne snage u Općini	Vrlo komplementarne; ubrzat će zamah i popločiti put za bolje poslovne sposobnosti u miniregiji
Vodna infrastruktura i gospodarenje otpadom	Poboljšat će korištenje postojećeg kapaciteta mreža.	Učinkovito korištenje resursa Općine izvan granica. Smanjit će državne i županijske troškove	Visoka razina usredotočenosti na sektor; tehnički projekt. Ima vrlo dobre izgleda za izravno dopiranje do korisnika.	Postavit će temelj za budući rast (razvoj). Generirat će šire javno prihvaćanje LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA -a.

ISKORIŠTAVANJE SEKUNDARNIH SIROVINA

Proizvodnja biokomposta

Poljoprivreda se iako zahtjeva suvremeno poslovanje i uporabu različitih industrijskih proizvoda, zasniva na ekološkim principima, pri čemu je najznačajnije pronalaženje rješenja za proizvodnju hrane koja ne oštećuje prirodne ekosustave. Organsko-biološka poljoprivredna proizvodnja, osim što je trend u EU poljoprivredi, bitna je za razvoj naših obiteljskih gospodarstava, naročito proizvođača "zdrave hrane".

Osnovni materijali za proizvodnju biokomposta su ostaci klasične biljne i stočarske proizvodnje (slama, stajnjak svih vrsta stoke, ostaci nakon komercijalne proizvodnje gljiva i prerade voća i povrća i sl.).

Na osnovi obavljenih dosadašnjih tržišnih i proizvodnih istraživanja utvrđena je realna potreba od 14.000 t biokomposta u 2014. godini uz predvidivi godišnji porast količina od cca 23 %.

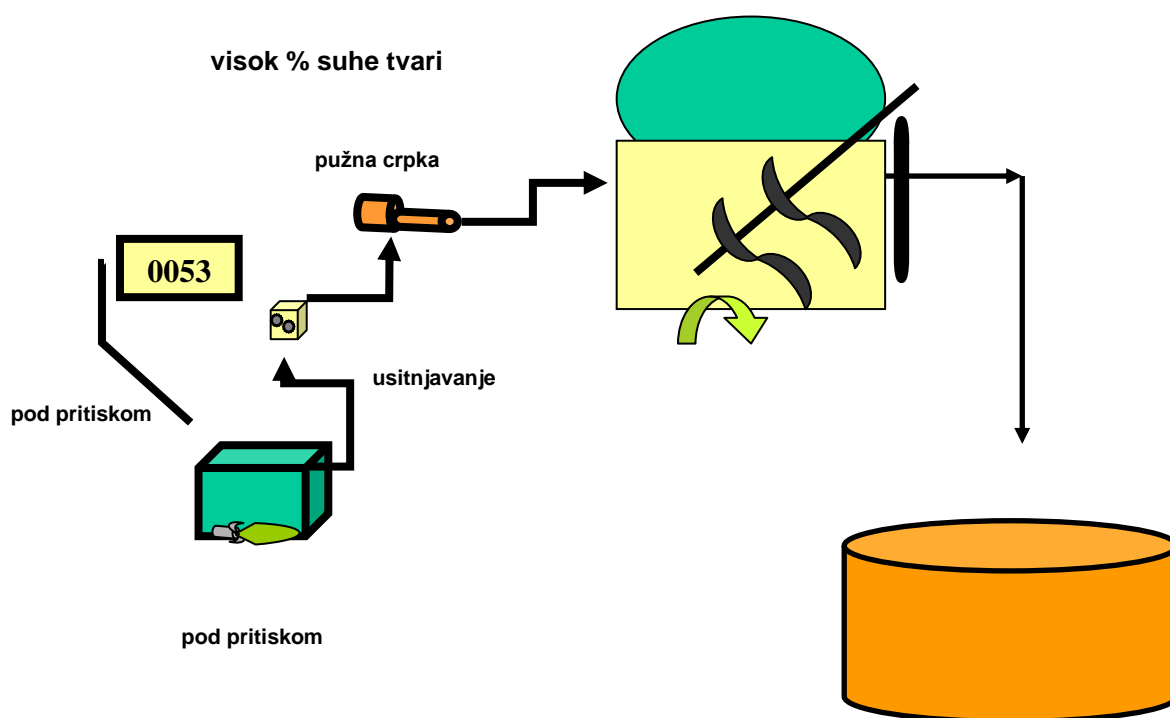
Tržište prodaje biokomposta su ugovorena obiteljska gospodarstva, proizvođači "zdrave hrane".

Proizvodnja bioplina

Različite organske tvari dodajemo u fermentacijski spremnik u kojem uslijed nedostatka svjetlosti i zraka pri temperaturi od 35 do 40°C dolazi do međusobnog djelovanja različitih mikroorganizama te stvaranja bioplina. Bakterije koje stvaraju bioplin svugdje su prisutne. Da bi se bakterije dobro iskoristile potrebno je temeljito miješanje sadržaja (optimalno je stalno miješanje). Moguće je stalno dodavanje novog supstrata. Pri nižim je temperaturama proces stvaranja plinova usporen pa je spremnik potrebno zagrijavati budući da u ovom procesu ne dolazi do stvaranja topline.

Mješavina plinova sastoji se uglavnom od metana i ugljičnog dioksida. Svojtvo plina da gori iskorištavamo tako da plin dodajemo kao pogonsko gorivo. Učinak koji se postiže sagorijevanjem pretvaramo pomoću generatora u električnu energiju. Toplina koja nastaje iskorištava se za zagrijavanje fermentacijskog spremnika kao i za zagrijavanje štala ili sušara žitarica. Krute tvari kao silaža ili ostatci žitarica također se mogu dodavati. Tekuće stanje sadržaja spremnika održava se pomoću preljeva koji održava uvijek jednaku razinu. Kada se dodaje novi supstrat dolazi do prelijevanja istrošenog dijela preko preljeva u spremnik za skladištenje.

Bioplin nastaje u anaerobnom procesu, pri mogućoj konstantnoj temperaturi .Proces je osjetljiv na svjetlost. Postrojenje se temelji na mezofilnom radu (temperatura cca. 35 – 40 °C) te se puni organskim supstratom. Tekuće stanje sadržaja spremnika održava se pomoću preljeva koji održava uvijek jednak nivo. Kada se dodaje novi supstrat, dolazi do prelijevanja istrošenog dijela preko preljeva u spremnik za skladištenje. Ukoliko nije moguća ugradnja preljeva, postoji mogućnost ugradnje automatskog sistema prelijevanja u spremnik za skladištenje.

Stanica za dobivanje energije može biti instalirana u zasebnoj građevini ili se isporučuje gotova kao kontejner. Toplina koja nastaje uslijed sagorijevanja odvodi se uz pomoć vode za hlađenje ili se pomoću izmjenjivača topline koristi za zagrijavanje štala. Višak topline odvodi se preko vode na krov kontejnera. Industrijski generator za dobivanje struje smješten je u gornjem dijelu kontejnera

Moguće je iskoristiti sljedeće materijale: silažu, vlažne žitarice, trop, kukuruz, silažu od trave, gnoj (star cca. 2 mjeseca) sa steljom i vlaknima dužine do 10 cm., kruh, kolači, usitnjena repa, luk, krumpir, silaže iz cijelih biljaka, keksi , gnoj od peradi pomiješan sa steljom.

ODRŽIVI RAZVOJ

Razvoj pojedine regije ili nekog procesnog postupka, uz vjerojatno pozitivne ekonomske efekte, gotovo obvezno sa sobom donosi i određene probleme. Problemi se mogu ogledati u narušavanju prirodne ili kulturne baštine, oštećenju eko sustava nekog područja ili vrste. Uvođenje novih tehnologija (postupci) ili vrsta (biljke, životinje) u proizvodne procese gotovo uvijek uzrokuje zatiranje starih ili promjenu strukture. Također se uzrokuje i promjena strukture zaposlenih osoba i njihovih običaja. Iako je ekonomski razvoj nešto čemu težimo, potrebno je već u početku ocijeniti kolike će štete počinuti naša poduzetnička ideja.

Filozofija održivog razvoja usmjerena je pronalaženju razvojnih rješenja uz što manje promjene u postojećem stanju. U poljoprivredi je to biološka proizvodnja gdje se stvari izmjenjuju u cikličkim procesima biološkom sinergijom svih organizama uključujući i čovjeka.

Održivi razvoj je „manhood friendly“ (čovječanstvu prijateljski) način razmišljanja, pokret ili filozofija. Načela održivog razvoja naročito je bitno slijediti pri planiranju razvoja zemalja kao što je Hrvatska jer se radi o ljepotici koju bi mnogi htjeli iskoristiti dok joj vrijeme još nije isteklo. Kako su Hrvati tradicionalno gostoljubiv narod, pri realizaciji razvojnih planova moglo bi se dogoditi da se neki projekti realiziraju „u magli“, što je potrebno preventivno riješiti. Od najnižih do najviših instanci treba dogovoriti politiku razvoja i održivih rješenja.

Održiva rješenja se odnose na sve postojeće resurse: zemlja, voda, zrak, ljudi, životinjski i biljni svijet. Samo harmonični odnosi između resursa mogu osigurati dugotrajno i kontinuirano korištenje i raspodjelu.

Održivi razvoj u EU reguliran je poljoprivredno okolišnim programima (POP) za svaku zemlju te se primjenjuje od 1992. godine. Danas predstavlja jedinu obveznu mjeru u sklopu EU regulative o ruralnom razvitku.

Poljoprivredno okolišni program (POP) je namijenjen zaštiti okoliša, prirode i krajobraza u ruralnim područjima. Njime se poljoprivrednici potiču da nastave primjenjivati agrotehničke mjere koje ne štete prirodi i okolišu ili da uvedu mjere koje nisu gospodarski isplative, ali su važne za zaštitu okoliša i očuvanje biološke raznolikosti. U tom smislu, POP predstavlja važan instrument kojim hrvatsko društvo u cjelini nagrađuje poljoprivrednike za brigu o općem dobru (očuvano tlo, voda i zrak, bogata biološka raznolikost, njegovan krajobraz i sl.).

Cilj POP-a je odgovoriti na dva najveća izazova s kojima se Hrvatska suočava kad je riječ o poljoprivredi i zaštiti prirode i okoliša: gubitak biološke raznolikosti zbog zarastanja travnjaka te pritisak na okoliš uzrokovan primjenom neodgovarajuće poljoprivredne prakse.

PARTNERSTVO PRIVATNOGA I JAVNOG SEKTORA

Kako je područje prostora Općine Viškovci relativno malo razvojno ograničeno, politika razvoja Općine Viškovci se može temeljiti kako na prodaji zemljišta investitorima, tako i na modelu partnerstva privatnog i javnog sektora (JLS) u kojem se dugoročno može zadržati vlasništvo nad zemljištem i nekretninama.

Definicija JPP-a

Javno - privatno partnerstvo (JPP) podrazumijeva suradnju između tijela javne vlasti s privatnim sektorom, bilo na razini središnje ili lokalne zajednice, s ciljem zadovoljavanja neke javne potrebe.

U najširem smislu javno - privatno partnerstvo mogli bismo definirati kao skupinu zajedničkih inicijativa javnog sektora te privatnog profitnog i neprofitnog sektora, u kojima svaki subject donosi određena sredstva i sudjeluje u planiranju i odlučivanju.

Međutim, pod pojmom javno - privatno partnerstvo danas se u užem smislu podrazumijevaju kooperativni pothvati u sklopu kojih javni i privatni sektor udružuju resurse i stručna znanja kako bi, kroz prikladne alokacije resursa, rizika i nagrada, zadovoljili neku javnu potrebu.

Primjenom različitih metoda, privatni sektor može uposliti svoje resurse i vještine u pružanju dobara i usluga koje tradicionalno osigurava država.

Javno-privatno partnerstvo ili "JPP" je komercijalna suradnja javne institucije i privatnog partnera pod uvjetima u kojima privatni partner:

- ✓ dobiva imovinu javnog sektora na komercijalno korištenje i/ili
- ✓ preuzima značajne financijske, tehničke i operativne rizike u svezi s obnašanjem institucionalne funkcije i/ili korištenja imovine javnog sektora, i

- ✓ ima korist od obnašanja institucionalne funkcije i/ili korištenja imovine javnog sektora uz uvjet maksimiziranja ekonomsko-financijske koristi za javni sektor.

Motivi javnog sektora za JPP su:

- ✓ Nedostatna financijska sredstva za pokretanje novih investicija
- ✓ Efikasnija realizacija projekata
- ✓ Podjela rizika između javnog i privatnog sektora
- ✓ Poboljšanje kvalitete i efikasnosti usluga
- ✓ Dugoročna ekonomsko-financijska korist

Socijalni aspekt JPP-a

Važni „sastojci“ uspješnog javno-privatnog partnerstva su povjerenje, transparentnost i zajednički plan. To nije lako postići među partnerima koji nisu nužno naviknuti da se međusobno savjetuju. Zbog toga je socijalni dijalog bitan element i vitalni faktor uspjeha javnoprivatnog partnerstva.

Socijalni dijalog omogućuje identifikaciju zajedničkih problema i stvaranje zajedničkih strategija za razvoj na državnoj ili lokalnoj razini.

Potreba za javno-privatnom suradnjom vjerojatno je izraženija na lokalnoj razini. Globalni trendovi (globalizacija, decentralizacija) postavljaju široki niz zahtjeva pred lokalne dionike. Na primjer, mnoga lokalna gospodarstva trebaju održavati svoju konkurentnost na globalnom tržištu. Poduzeća ne mogu sama podnijeti taj izazov te će se za podršku poslovnom okruženju i investicijskoj klimi trebati osloniti na lokalne vlasti i davatelje usluga. Također organizacije civilnog društva mogu doprinijeti nastojanjima održivog lokalnog ekonomskog razvoja kroz svoje aktivnosti usmjerene zaštiti isključenih grupa ili zaštiti okoliša.

Uspješno javno-privatno partnerstvo tako doprinosi socijalnim i ekonomskim aspektima i zaštiti okoliša. JPP omogućava i/ili olakšava udruživanje resursa, znanja i ekspertize. Tako JPP može značajno povećati pristup širokom nizu osnovnih komunalnih usluga, servisa i proizvoda, pogotovo u siromašnim područjima.

Raspodjela rizika

Bit javno-privatnog partnerstva leži u raspodjeli rizika jer je za uspjeh nekog projekta najvažnije ustanoviti rizike vezane za svaki element i fazu projekta te ih alocirati tako da osiguramo najbolju vrijednost na uložene resurse. Mogućnosti raspodjele rizika koje stoje na raspolaganju kreću se od neposrednog pružanja usluga države do potpune privatizacije, kada država sve rizike i nagrade prenosi na privatni sektor.

Unutar tog raspona, javno - privatno partnerstvo možemo razvrstati u nekoliko skupina ovisno o stupnju uključenosti javnog i privatnog sektora i o raspoređenosti rizika. Tako razlikujemo:

Design-Build (DB) – Privatni sektor osmišljava i gradi infrastrukturu sukladno specifikacijama javnog sektora. Troškovni rizik je prenesen na privatni sektor, budući da je cijena, koju je javni sektor spreman platiti, fiksna.

Operation & Maintenance (O&M) – Privatni poduzetnik, temeljem ugovora, pod određenim uvjetima upravlja javnom imovinom koja ostaje u vlasništvu države.

Design-Build-Finance-Operate (DBFO) – Privatni sektor osmišljava, financira i gradi javno dobro, uzima ga u dugoročni najam, nakon isteka najma predaje ga javnom sektoru.

Build-Own-Operate (BOO) – Privatni sektor financira, gradi i upravlja javnim dobrom u svom vlasništvu. Ograničenja su uspostavljena ugovorom i ona se reguliraju od strane javnog sektora.

Build-Own-Operate-Transfer (BOOT) - Privatni sektor dobiva franšizu za financiranje, dizajn, izradu i upravljanje javnim dobrom tijekom određenog razdoblja, nakon kojeg se vlasništvo predaje javnom sektoru.

Buy-Build-Operate (BBO) – Transfer javne imovine privatnom sektoru najčešće temeljem ugovora, prema kojem će ta imovina biti upravljana javnim sektorom kroz određeno razdoblje.

Operation License – Privatni sektor dobiva dozvolu da pruža javnu uslugu u određenom razdoblju

Finance Only – Privatni sektor, neposredno financira projekt ili koristi dugoročni zakup.

Stvaranje javno-privatnog partnerstva

Javno privatno partnerstvo ne mora na prvi pogled izgledati kao poželjno rješenje. Vlasti i privatne tvrtke imaju dugu tradiciju zajedničkog rada po jednostavnom obrascu (npr. vlasti kupuju proizvod koji je proizveo privatni sektor). Međutim, često oklijevaju ući u kompleksnije odnose. Vlasti se boje da će ih privatna poduzeća iskoristiti, dok privatna poduzeća često razmišljaju o pristupima koje zauzima vlast kao o dodatnom teretu i gubljenju vremena.

Postoje tri glavna uvjeta koji idu u prilog stvaranja partnerstva: kriza, pojavljivanje i uključivanje «pokretača» i nekoga tko služi kao katalizator.

Kriza

Općenito, treba se pojaviti široko prepoznata kriza - npr. ne postojanje određene usluge ili gubljenje resursa - prije nego li su partneri prisiljeni odlučiti se na suradnju kako bi riješili problem. Iako se nadamo da do napretka može doći i bez pojavljivanja krize, u praksi, inercija koja mnoge ljude drži na «utabanom» putu, prekida se najčešće nužnom potrebom za zajedničkim radom.

Podržavatelji

Katkad će (čak i kad nema ozbiljne krize) pojedinac, grupa ili organizacija shvatiti da se odvojenim, nekoordiniranim akcijama propuštaju prilike za optimiziranje korištenja nedostatnih resursa. U stvarnom životu, čak i kad je očito da postoji kriza te postoji interes za suradnjom, partnerstvo neće uspjeti bez poticaja i opredijeljenosti nekoliko pojedinaca. Takvi «podržavatelji» (vođe ili pioniri) mogu biti vladini dužnosnici, članovi udruga, poslovni ljudi ili građani koji - kroz svoju osobnu motivaciju – omogućavaju stvaranje partnerstva. U drugim slučajevima «podržavatelji» su pružatelji usluga, koji imaju korist od partnerstva.

Pokretači

Često postoji potreba za nekom vrstom pokretača koji će spojiti partnere. To mogu biti aktivisti nekog vanjskog dionika, npr. jedne ili više međunarodnih financijskih institucija ili drugih tijela koja poštuju ili im vjeruju svi partneri.

Faktori koji omogućuju uspješnost modela JPP

Kompatibilni ciljevi

Da bi javno-privatno partnerstvo bilo uspješno u svom djelovanju razni kriteriji moraju biti zadovoljeni. Za početak, javni i privatni sektor moraju imati ***kompatibilne ciljeve***.

Npr. i javni i privatni sektor žele podići opći standard života - vlasti i zajednice žele raditi na tome kako bi se smanjilo siromaštvo, a poslovni svijet želi da se to postigne kako bi više ljudi moglo kupiti njihove proizvode. Oba sektora također žele poboljšati veze na lokalnoj razini, naročito na «rastućim tržištima» - poslovni sektor u cilju rasta tržišta, a vlasti i zajednice u cilju promoviranja razvoja i razmjene ideja. Dodatno, oba sektora žele osigurati dostatne usluge - vlade i zajednice kako bi održali niske troškove te povećali pokrivenost uslugama, a poslovni sektor jer to povećava profit.

Sve strane se moraju usredotočiti na šire, komplementarne ciljeve koji se trebaju postići. Važno je da shvate da javni i privatni sektor ne trebaju nužno biti isti da partnerstvo funkcionira - moraju biti približno kompatibilni.

Podržavajuća okolina

Slijedeći ključni faktor u održavanju javno-privatnog partnerstva je **podržavajuća okolina**. Podržavajuća regulatorna, pravna i politička okolina predstavlja kamen temeljac za održivo uključivanje privatnog sektora.

Regulatorni okvir čak i ako je jasno postavljen sa strane vlade, ne garantira učinkovito reguliranje. Obzirom da su lokalne samouprave različite, javni i privatni sektori će se susresti sa problemima kad budu pokušavali definirati i regulirati svoj međusobni odnos te svoje uloge u pružanju usluga. Posebno javni sektor treba definirati jasnu raspodjelu odgovornosti između nacionalne vlade i lokalne samouprave te javno iskazati svoju ulogu kao onoga koji pruža i regulira. Privatna poduzeća radije žele da ugovor služi kao glavni regulatorni mehanizam te da lokalna samouprava ima vrlo ograničeno pravo na regulatornu diskreciju nakon što je ugovor potpisan. Detaljno specificirane odredbe koje određuju dužnosti, ciljeve koji se trebaju postići, pravila za mijenjanje cijena i načine rješavanja nesporazuma, dozvoljavaju privatnom sektoru bolju mogućnost predviđanja profitabilnosti pothvata te odlučivanja žele li se ili ne žele natjecati za dobivanje ugovora. Imajući to u vidu, vlasti moraju donijeti važnu odluku o stupnju regulatorne diskrecije koje su se spremne odreći, naročito kod dugoročnih ugovora.

Pravni okvir vrlo je bitan za ugovaranje i provođenje javne nabave te za investiranje privatnog sektora. Vrlo je važno uvesti odgovarajuće mehanizme kako bi se smanjila mogućnost za korupciju u bilo kojem procesu nabave, jer se korupcijom smanjuje politička prihvatljivost i interes mnogih privatnih investitora.

Na posljatku, političko okruženje lošom političkom klimom može stvoriti barijere za početak ili održavanje javno-privatne suradnje. Pritisci izbornih ciklusa, potencijalna nestabilnost novih demokracija, posebne agende vladinih dužnosnika te poseban

status nekih usluga (npr. pristup vodi) mogu uvelike smanjiti interes privatnog sektora. Vlasti bi trebale, kako bi potakle javnoprivatno partnerstvo, dati jamstvo privatnim partnerima da politički faktori neće dovesti do prekidanja ugovornog partnerstva.

Političko i društveno prihvaćanje

Da bi javno-privatno partnerstvo kao model uspjelo, javni i privatni sektor ne mogu graditi partnerstvo sami, stoga je **političko i društveno prihvaćanje** uključivanja privatnog sektora slijedeći faktor uspješnosti modela JPP. Javnost mora vidjeti sudjelovanje privatnog sektora kao korisno, ako se želi da partnerstvo potraje. Javno prihvaćanje uključivanja privatnog sektora kroz duže vrijeme, ovisit će prvenstveno od pružanja obećanih usluga i ostvarene koristi po prihvatljivim cijenama. Zbog toga, vrlo je važno razviti mehanizme kako bi se osiguralo da organizacija koja pruža uslugu, bilo da se radi o organizaciji iz javnog ili privatnog sektora bude odgovorna prema svojim korisnicima.

Javna podrška će također ovisiti o mogućnosti partnerstva da zadovolje potrebe svih dionika. Npr. službenici u javnim službama mogu biti izvor velikog otpora povećanom uključivanju privatnog sektora u pružanju usluga. Ugovori trebaju osigurati zapošljavanje ili zbrinjavanje javnih službenika i lokalnih stanovnika u najvećoj mogućoj mjeri.

Kredibilitet i transparentnost

Učinkovitu suradnju između lokalne vlasti, poslovnog svijeta i zajednice nije lako postići, jer je uključeno mnogo različitih sudionika, često postoji nizak stupanj povjerenja među potencijalnim partnerima te nedostaje predvidljivost u procesu. Stoga kao bitan faktor navodimo i **kredibilitet** podržavatelja i drugih uključenih lidera, kao i **transparentnost** procesa kritične su odrednice dugoročnog uspjeha. Iskustvo govori da istinsko partnerstvo mora uključivati principe pravičnosti, transparentnosti u postupanju te zajednički interes odnosno korist. Za uspješno partnerstvo u bilo kojem projektu potrebno je povjerenje i sigurnost.

Faktori koji pridonose trajnom partnerstvu

Vlasti jasno iskazuju interes za javno- privatno partnerstvo koje će se održati kroz dulje vrijeme. Bitni elementi za trajno javno- privatno partnerstvo su: uključivanje resursa, razvoj kapaciteta, uloge i odgovornosti, fleksibilnost, vrijeme, strpljenje i društvena odgovornost. Svaki od elemenata je obrazložen u nastavku.

Uključivanje resursa

Svi bi se uključeni partneri trebali obvezati da će uključiti svoje resurse (financijske, ljudske, kapital) kako bi povećali svoj interes za stvaranje uspješnog partnerstva. To uključuje dijeljenje rizika i nagrade.

Razvoj kapaciteta

Projekti koji zahtijevaju znatne institucionalne promjene ili velika kapitalna ulaganja zahtijevaju razvoj kapaciteta svih grupa dionika. Npr. razvoj kapaciteta:

- ✓ potrošača o prirodi usluga koje su im namijenjene i u pogledu troškova za pružanje usluga;
- ✓ pružatelja usluga, naročito lokalnih organizacija, u pogledu poduzetničkih vještina
- ✓ vlasti, u pogledu usvajanja potrebnih okvira za pružanje usluga te za nadgledanje kvalitete pružanja usluga.

Uloge i odgovornosti

Određivanje uloga i odgovornosti još je jedan element potreban za razvoj učinkovitih partnerstva. Bitno je da se partnerstva organiziraju kroz usuglašavanje, u cilju najučinkovitije upotrebe resursa objiju strana.

Individualne odgovornosti moraju biti jasno razgraničene i određene od početka, kako ne bi došlo do dvosmislenih, nejasnih zadataka koji se očekuju da ih svaki od partnera provede.

Nadalje, te odgovornosti treba realističko definirati, s jasnim razumijevanjem jakih i slabih strana svakog pojedinog partnera.

Fleksibilnost

Svi su partneri vezani uz kontekst i lokalno se razlikuju. Partnerstvo bi se trebalo koristiti postojeća iskustava, ali u isto vrijeme trebalo bi voditi računa o korištenju komparativnih prednosti lokalnih resursa. Ako se radi o duljem vremenu, bit će najvjerojatnije potrebno provesti promjene u plan investiranja, izboru tehnologija te planu aktivnosti, kao odgovor na nepredviđene okolnosti.

Uključivanje jasnih procedura za uvođenje takvih promjena tijekom životnog ciklusa projekta, smanjit će šanse za stvaranje negativnog utjecaja na partnerstvo.

Vrijeme

Partnerstvo zahtijeva vrijeme. Proces razumijevanja problema koje treba rješavati i učinka na potencijalne partnere, kao i potreba partnera, zahtijeva vrijeme.

Napredak se sigurno može događati kako se projekt odvija, ali proces zadobivanja i održavanja prihvaćanja među korisnicima, provoditeljima i regulatorima je kontinuiran - suradnički dijalog u cilju zadovoljavanja zajedničkih potreba mora se održavati kroz cijeli projekt.

Strpljenje

Za projekte koji zahtijevaju znatne institucionalne promjene ili kapitalne investicije potrebno je dosta vremena. Pažnja mora biti posvećena balansu između brzog odgovaranja na najhitnije krize i razvijanja integriranih rješenja koja će potrajati.

Politički ciklusi i želja za brzim poboljšanjima u kriznim situacijama često dovode do postavljanja prekratkih vremenskih okvira.

Takve kratkoročne agende i ograničeni horizonti vode nerealnim očekivanjima i neodrživim rješenjima. I krupne institucionalne promjene (npr. razvoj regulatornih kapaciteta) i velika privatna ulaganja zahtijevaju vrijeme.

Nije realistično očekivati da će uključivanje privatnog sektora brzo prebroditi nedostatke u javnim institucijama i aktivnostima, niti da će odmah kompenzirati dotadašnje nedostatke u resursima i financiranja sa strane javnog sektora.

Društvena odgovornost

Javne usluge osiguravaju javnu dobrobit- drugim riječima dobrobit koja bi trebala biti dostupna svima. Poboljšanje pružanja takvih usluga zapravo se odnosi na poboljšavanje življenja ljudi, naročito siromašnih u gradovima.

Vlade bi trebale uvijek osigurati da promjene koje usvajaju dovode do povećanja pristupa i boljoj kvaliteti u pružanju usluga. Naglasak na društvenoj odgovornosti povećat će političku korist, jer bolje usluge vode prema većem političkom prihvaćanju od strane javnosti.

LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA U BUDUĆNOSTI

LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA nije jedinstven “dovršeni” plan. To je dinamični dokument koji će se vremenom razvijati i koji će zahtijevati prilagodbe odnosno izmjene u razvojnom statusu, kao i poboljšanja u razumijevanju problema i ključnih pitanja. LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA zapravo predstavlja opći okvir razvoja i procjenjivanje projekata i njihovih odgovarajućih prioriteta. Ovaj opći okvir morat će se harmonizirati s promjenama unutar Općine i njezinim razvojem. Stoga će se LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA vjerojatno mijenjati i vremenom postajati sve detaljnijim i usmjerenijim planom. Općina će morati upravljati tim promjenama i raspravljati o njima kako bi se osiguralo da LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA i dalje bude relevantan i u skladu sa znanjem i stručnim mišljenjima interesnih skupina koje se odnose na razvojne kočnice i prilike koje karakteriziraju Općinu.

S obzirom na sve ovo, predlaže se sljedeći raspored pregleda i procjene:

Godišnju kontrolu napredovanja - valja obavljati prije utvrđivanja općinskog proračuna za narednu godinu. Tada će biti potrebno ispitivati svako područje ciljeva i prioriteta LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a kako bi se vidjelo koji je napredak postignut i naglasiti koji su projekti bili uspješni, a koji nisu. Procjena će morati biti jasno izražena i transparentna. Procjena bi se trebala zaključiti s preporukama za izmjene i poboljšanja prije podnošenja Partnerstvu na komentare i ratifikaciju. Partnerstvo će na taj način moći tražiti eventualna pojašnjenja i na vrijeme sastaviti svoje preporuke za vijeće kako bi se mogli korigirati proračuni za narednu godinu tako da odražavaju promjene u prioritetnim procjenama odnosno raspoloživosti sredstava.

Trogodišnju procjenu – LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA će se trebati ocjenjivati svake tri godine, pri čemu će se procjena usredotočiti više na rezultate i

potencijalne učinke u odnosu na korištena sredstva. To je formalan i eksterni proces koji će funkcionirati unutar Jedinice za provedbu projekata, čiji će savjetnici utvrđivati uspješnost, učinkovitost, relevantnost i implikacije programa. Izvještaj će se dostaviti Partnerstvu koje će u suradnji s predstavnikom Europske komisije (ako Europska komisija bude to tražila) djelovati kao upravni odbor na razini Općine radi procjene, a rezultati procjene bit će dostupni javnosti. Predložene izmjene mogu se prihvatiti ili odbaciti, ali formalna odluka Vijeća mora postojati oko toga što se odbacuje, a što prihvaća, a na osnovi preporuka od strane Partnerstva.

Ovaj proces poslužit će sljedećim važnim ciljevima:

1. Ažuriranje LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-a - Da LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA dokument stalno bude ažuriran i razmatran te da rezultati budu dostupni u javnom domenu, uz formalne evidencije o odlučivanju.

2. Povećanje skupa osnovnih podataka - Da sve veće količine informativnih, važnih i relevantnih podataka postanu dostupne kako bi se LRS - STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA poboljšavao, a odlučivanje o razvojnoj politici mijenjalo.

Rezultat će biti živ plan koji omogućuje promjene i njihovo djelovanje na ovaj dokument i razvojnu politiku. To će također osigurati da ovaj plan ostane relevantan za Općinu istodobno ostavljajući mogućnost jasnog određivanja područja u kojima je potrebna suradnja s drugim općinama, razinama uprave pa čak i susjednim zemljama kako bi se razvoj Općine Viškovci kretao u smjeru koji je formuliran u viziji Općine .